خوکھ یا بوڈ ورچہ اسیہ دہ برگہ شکھا لھکوی
یاد ستمکن تل چھ آمت کرنہ جانی آستی +
گمو بیٹرن خون جاری چھی چہ زاری اسیہ کران
بھاس چہ ہر تیک کاس خاری اسیہ چھ بابو ولمی +
جانہ آستا بہ یٹ چھ آمت نا امید شیروی نہ زانہ
یا چہ وردہ خوکھ دامک نتہ چھ اسیہ براران بیٹی +
لولہ باغس پوش فلمٹ ویرہ جانی چار عنٹ
بادہ قوسم شیرہ لاگوی شوبہ ون کارے پیٹی +
جان گن وستارنک طاقت انی کس کس ونے
چھوی چہ جے جے شاہ سندری جامہ چھی شوبان چھیٹی +
گیان دانا خوکھ دانا چھک جگت ماتا چہ چھک
بہی بھوانی اسیہ دہ وانی سیدہ خوکھی سر سوتی +
پیرہ منہ یم جان کنی شون لشکل راث دن
گیا چھو سمتی خوکھ دامک رہندہ باپٹ بر وکھی +
جان گونی اسیہ وچاران دیو ادمک خاردان چھ اسیہ
ابہ سنگ ور دون کنوی کر نتہ چھو اچھو رکٹ کی +
سردہ دامک چھک چو باری اسیہ چھ شماری گیاو وچھو
بھاس ہر تیک کاس اکنان آو خوکھ اسیہ بر خوکھا +
کرمہ ہین دھرمہ ہین کرتون ساشن تہ وچھم
چھن چھلٹ باان کرنہ لانی چھی شرن چھے آستی +
میلہ تراری بور جھن روزنہ عشوستٹ سر دا
چھوی چہ روشن [illegible]

धार्मिक-सज्जनोपयोगिनी

पंडितकेशवभट्टज्योतिर्विदा

संस्कृता-शोधिता च

इयम्

शिवपूजा

मुम्बय्यां

निर्णयसागराख्यमुद्रणयन्त्रालयेऽङ्कयित्वा प्राकाश्यं नीता।

सप्तर्षिसंवत्सर ५००१, विक्रमसंवत्सर १९८२, ईस्वीसंवत्सर

१९२५ मध्ये

परोपकाराय प्रकाशिता।

मूल्यं ६ आणकषट्कम्।

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, Nirnaya-sagar Press,
26-28, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Keshavbhatta, Patha Shala Teacher, at Nonar,
Post Mahashahibbag, Srinagar, Kashmir.

(12)

बहुरूपगर्भस्तोत्रम् ।

शिवपूजायाम् ।

ॐ नमः स्वच्छन्दभैरवाय ॥ ब्रह्मादि[illegible]तीतं स्वशक्त्या-
नन्दनिर्भरम् । नमामि परमेशानं स्वच्छन्दं वीरनायकम् ॥ १ ॥
कैलासशिखरासीनं देवदेवं जगद्गुरुम् । पप्रच्छ प्रणता देवी
भैरवं विगतामयम् ॥ २ ॥ "श्रीदेव्युवाच" प्रायश्चित्तेषु सर्वेषु
समयोल्लङ्घनेषु च । महाभयेषु घोरेषु तीव्रोपद्रवभूमिषु ॥ ३ ॥
छिद्रस्थानेषु सर्वेषु सदुपायं वद प्रभो । येनायासेन रहितो
निर्दोषश्च भवेन्नरः ॥ ४ ॥ "श्रीभैरवः" शृणु देवि परं गुह्यं
रहस्यं परमाद्भुतम् । सर्वपापप्रशमनं सर्वदुःखनिवारणम् ॥ ५ ॥
प्रायश्चित्तेषु सर्वेषु तीव्रेष्वऽपि विमोचनम् । सर्वच्छिद्रापहरणं
सर्वार्तिविनिवारकम् ॥ ६ ॥ समयोल्लङ्घने घोरे जपादेव विमो-
चनम् । भोगमोक्षप्रदं देवि सर्वसिद्धिफलप्रदम् ॥ ७ ॥ शत-
जाप्येन शुद्ध्यंति महापातकिनोऽपि ये । तदऽर्धं पातकं हन्ति
तत्पादेनोपपातकम् ॥ ८ ॥ कायिकं वाचिकं चैव मान[illegible]
दोषजम् । प्रमादादिच्छया वाऽपि सकृज्जाप्येन शु[illegible]
यागारम्भे च यागान्ते पठितव्यं प्रयत्नतः [illegible]
काम्ये परस्याप्याऽत्मनोऽपि वा ॥ १० ॥ निश्[illegible]
[illegible]भावपरिपूरणम् । द्रव्यहीने मन्त्रहीने यज्ञयोग[illegible]
[illegible]क्तिश्रद्धाविरहिते शुद्धिशून्ये विशेषतः । [illegible]
[illegible] पशुयोजिते ॥ १२ ॥ [illegible]

सर्वकर्मसु । नाऽतः परतरो मन्त्रो नातः परतरा स्तुतिः ॥१३॥
नातः परतरा काचित्सम्यक्प्रत्यङ्गिरा प्रिये । इयं समयविद्यानां
राजराजेश्वरीश्वरि ॥१४॥ परमाऽप्यायनं देवि भैरवस्य प्रकीर्त्ति-
तम् । प्रीणनं सर्वदेवानां सर्वसौभाग्यवर्धनम् ॥ १५ ॥ स्तव-
राजमिमं पुण्यं श्रुत्वाऽवहिता प्रिये ॥ १६ ॥ ("अस्य
श्रीबहुरूपभट्टारकस्तोत्रस्य, श्रीवामदेव ऋषिः, अनुष्टुप्छन्दः,
श्रीबहुरूपभट्टारको देवता, आत्मनो० चतुर्वर्गसिद्ध्यर्थे पाठे
विनियोगः ॥ न्यासं कृत्वा प्राणायामः ॥") वामे खेटकपाश
शार्ङ्गविलसद्दण्डं च वीणाण्टिके बिभ्राणं ध्वजमुद्गरौ स्वनिभ
त्र्यङ्कं कुठारं करे । दक्षेऽस्यऽङ्कुशकन्दलेषुडमरून्वज्रत्रिशूला
भयात्रुद्रस्यं ... रवक्त्रमिन्दुधवलं स्वच्छन्दनाथं स्तुमः ॥
...रूपाय विद्महे कोटराक्षाय धीमहि । तन्नोऽघोरः प्रचोद
यात् ॥ ३ ॥ ("मूलं । अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरतरे
भ्यश्च । सर्वतः शर्व सर्वेभ्यो नमस्ते रुद्ररूपेभ्यः") १०८,
श्रीभैरवः ॥ ॐ नमः परमाकाशशायिने परमात्मने । शिवा
परसंशान्तनिरानन्दपदाय ते ॥ १ ॥ अवाच्यायाऽप्रमेया
...विश्वहेतवे । महासामान्यरूपाय सत्तामात्रैकरूपिणे ॥२
...स्थाशब्दबीजभूताय शम्भवे । नमः शान्तोग्रघोर
...र्मिणे ॥ ३ ॥ रेवतीसङ्गविस्रम्भसमाश्लेषविल
...परसास्वादपरानन्दोपभोगिने ॥ ४ ॥ भोगप
...ैः पूजितात्मने । द्वयनिर्दलनोद्योगसम्...
...विक्षोभविसृष्टाऽखिलजन्तवे ।

...परमेष्ठिने ॥ ६ ॥ घोरसंसारसंभोग...

पाठे विनियोगः ॥ ॐ विश्वैकरूप विश्वात्म वि
श्वसर्गादि कारणम् परप्रकाशावपुषं स्तुमः
स्वच्छन्दभैरवम् ॥१॥ विश्वातीतं विश्वमयं
भैरवाष्टकसंयुतम् सकलं निष्कलं शान्तं
नमः स्वच्छन्दभैरवम् ॥२॥ अशान्तं निष्क
लं शुद्धं सर्वव्यापि निरंजनम् चिद्बोधा
नन्दगहनं तेजः सर्वाश्रयं भजे ॥३॥
नमस्तस्मै ह्यघोराय घोर घोरतरात्मने
उत्पत्ति स्थिति संहार लयानुग्रह हेतवे ॥४
ॐ पंचनयनं देवं जटामुकुट मंडितम्
चन्द्रकोटि प्रतीकाशं चन्द्रार्धकृतशेखरम् पंचवक्त्रं विशालाक्षं सर्पगोनास
मंडितम् वृश्चिकैरग्नि वर्णाभैर्हारे
णानु विराजितं कपालमालाभरणं ख
ड्ग खेटांगधारिणम् पाशांकुशधरं दे
वं शरहस्तं पिनाकिनम् वरदाभयह
स्तं च मुंडखट्वांगधारिणम् वीणाडमरु
हस्तं च घंटाहस्तं त्रिशूलिनं वज्रदंड
नाटोपं परशुव्यग्रहस्तकम्

मुद्रेण विचित्रेण धूतेनानु विराजितम
सिंह चर्मधरी ध्यानं गजचर्मो तुरीयकम् पृष्ठो
दय भुजं देवं नीलकंठं स्वतेजसम ऊर्ध्व
क्रं महीपूनिं स्फाटिकाभं विचिन्तयेत् ध्या
पीतं पूर्ववक्त्रं तु नीलोत्पलदलप्रभम्
दक्षिणं तु विजानीयात् वामं चैव विचिन्तयेत्
दाडिमी कुसुमप्रख्यं कुंकुमोदकसन्निभम्
चंद्रबिम्बप्रतीकाशं पश्चिमं तु विचिन्तयेत्
स्वच्छन्द भैरवं देवं सर्वकामफलप्रदम्
वामांकगतदेवी कं प्रसन्नानन्द विग्रहम्
ध्यायेद्धि यक्षुत्कामा क्षिप्रं सिद्धिर्भवेत्
मानवः पूर्वं मायामयं ख्यातं अघोर
प्रकाशं चर्म चाहृत्य भैरवं रूपं तस्या
तां हृत्पामेव हि भैरवं पूजयित्वा तु न
स्योऽसंगतं स्मरेत् दंष्ट्राकरालवदनो
गम्भीरं विपुलाक्षुनो प्रसन्नस्या महाद्युतो
वे भैरवी विस्मृते दारुणात् ॥ इति श्री
स्वच्छन्दभैरवस्तोत्रम् ॥ ॥ ॥ वामेश्वरं

यिने स्थितिकारिणे ॥ कालादिक्षितिपर्यन्तपालिने विभवे नमः ॥ ७ ॥ रेहनाय महामोहध्वान्तविध्वंसहेतवे । हृदयाम्भोज-संकोचभेदिने शिवभानवे ॥ ८ ॥ भोगमोक्षफलप्राप्तिहेतुयोग-विधायिने । नमः परमनिर्वाणदायिने चन्द्रमौलये ॥ ९ ॥ घोष्याय सर्वमत्राणां सर्ववाङ्मयमूर्तये नमः शर्वाय सर्वाय सर्वपाशापहारिणे ॥ १० ॥ रवणाय रवणाय नमस्ते राव-राविणे । नित्याय सुप्रबुद्धाय सर्वान्तरतमाय ते ॥ ११ ॥ घोषाय परनादान्तश्वराय खचराय ते । नमो वाक्पतये तुभ्यं भवाय भवभेदिने ॥ १२ ॥ रमणाय रतीशाङ्गदाहिने चित्रकर्मिणे । नमः शैलसुताभर्त्रे विश्वकर्त्रे महात्मने ॥ १३ ॥ नमः पार-प्रतिष्ठाय सर्वान्तपदगाय ते । नमः समस्ततत्त्वाध्वव्यापिने चित्स्वरूपिणे ॥ १४ ॥ रेवद्वराय रुद्राय नमस्ते रूपरूपिणे । परापरपरिस्पन्दमन्दिराय नमो नमः ॥ १५ ॥ भरिताखिल-विश्वाय योगगम्याय योगिने । नमः सर्वेश्वरेशाय महाहंसाय शम्भवे ॥ १६ ॥ चर्च्याय चर्चनीयाय चर्चकाय चराय ते । रवीन्दुसन्धिसंस्थाय महाचक्रेश ते नमः ॥ १७ ॥ सर्वानुस्यूत-रूपाय सर्वाच्छादकशक्तये । सर्वभक्षाय सर्वाय नमस्ते सर्व-वेदिने ॥ १८ ॥ रम्याय वल्लभाकान्तदेहार्धाय विनोदिने । नमः प्रपन्नदुष्प्राप्यसौभाग्यफलदायिने ॥ १९ ॥ [illegible] य तत्त्वार्थवेदिने भवभेदिने । महाभैरवनाथाय [illegible] नित्यं महेश [illegible] ॥ २० ॥ शक्तिगर्भप्रबोधाय शरण्या[illegible]मृग-[illegible]तिपुष्ट्यादिसाध्यार्थसाधकाय नमोऽस्तु ते । [illegible]

[illegible]लिनीगर्भप्रबोधप्राप्तशक्तये । उत्स्फोटन[illegible]

मूर्तये ॥ २२ ॥ समस्तव्यस्तसंग्रस्तरश्मिजालोदरात्मने । नम-
स्तुभ्यं महामीनरूपिणे विश्वगर्भिणे ॥ २३ ॥ रेवारणिसमुद्भूत-
वह्निज्वालावभासिने । घनीभूतविकल्पात्मविश्वबन्धविभेदिने
॥ २४ ॥ भोगिनीस्यन्दनारूढिप्रौढिमालब्धगर्विणे । नमस्ते
सर्वभक्ष्याय परमामृतलाभिने ॥ २५ ॥ षट्कोटिसमावेश-
भरिताखिलसृष्टये । नमः शक्तिशरीराय कोटिद्वितयसङ्गिने
॥ २६ ॥ महामोहमलाक्रान्तजीववर्गप्रबोधिने । महेश्वराय
जगतां नमो कारणबन्धवे ॥ २७ ॥ स्तेनोन्मूलनदक्षैकस्मृतये
विश्वमूर्तये । नमस्तेऽस्तु महादेवनाम्ने परस्वधात्मने ॥ २८ ॥
रुग्द्राविणे महावीर्यरुरुवंशविनाशिने । रुद्राय द्रविताशेष-
बन्धनाय नमोनमः ॥ २९ ॥ द्रवत्पररसास्वादचर्वणोद्युक्त-
शक्तये । नमस्त्रिदशपूज्याय सर्वकारणहेतवे ॥ ३० ॥ रूपातीत
नमस्तुभ्यं नमस्ते बहुरूपिणे । त्र्यम्बकाय त्रिधामान्तश्चारिणे
च त्रिचक्षुषे ॥ ३१ ॥ पेशलोपायलभ्याय भ्रान्तिभाजां महा-
त्मने ॥ ३२ ॥ दुर्लभाय मलाक्रान्तचेतसां तु नमोनमः ॥ ३२ ॥
भवप्रदाय दुष्टानां भवाय भवभेदिने । भव्यानां तन्मयानां तु
सर्वदाय नमोनमः ॥ ३३ ॥ अणूनां मुक्तये घोरघोरसंसार-
दायिने । घोरातिघोरमूढानां तिरस्कर्त्रे नमोनमः ॥ ३४ ॥
...राजेशं महाभैरवभाषितम् । योगिनीनां परं सारं
...स्यचित् ॥ अदीक्षिते शठे क्रूरे निःसत्ये शुचि-
...के च खले मूर्खे प्रमत्ते विप्लुतेऽलसे ॥
...के कलहप्रिये । निन्दके चुम्बके क्षुद्रे
...दाक्षिण्यरहिते पापे धर्महीने च गर्विते ।

घोराणि घोरमूर्खानां निरस्तके नमोनमः-

सर्वेकारण कलापकल्पितो ल्लास

संकुल समाधिविघूर्णम् हार्दको

कनद संस्थितामपि तां प्रणौमि पि

यवल्लभामजाम्॥ सर्वजन्तु हृदया

ब्जमंडलोत् भूतभाव मधुपानल

म्पटाम वर्णभेद विभवान्तरस्थि

तां तां प्रणौमि पियवल्लभामजाम्॥

इत्येवं स्तोत्रराजे

प्रारं

...पद, य

येन्नित्यं महेशं

...पसृग-

...र्चा-

अनेनमंत्रपाठेन आत्मनो वाङ्मयकायोपार्जि
तपाप निवारणार्थं चतुर्वर्ग सिद्धि र्थे स्वच्छ
न्द भैरवः स्वाङ्ग सपरिवार सानुचर प्रीय
तां प्रीतामे भवेताम

युक्ते प्रदातव्यं न देयं परदीक्षिते ॥ पशूनां सन्निधौ देवि नोच्चार्यं सर्वथा क्वचित् । अस्यैव स्मृतमात्रस्य विघ्ना नश्यन्ति सर्वशः ॥ गुह्यका यातुधानाश्च वेताला राक्षसादयः । डाकिन्यश्च पिशाचाश्च क्रूरसत्त्वाश्च पूतनाः ॥ नश्यन्ति सर्वे पठितस्तोत्रस्यास्य प्रभावतः । खेचरी भूचरी चैव डाकिनी शाकिनी तथा ॥ ये चान्ये बहुधा भूता दुष्टसत्त्वा भयानकाः । व्याधिदौर्भिक्षदौर्भाग्यमारीमोहविषादयः ॥ गजव्याघ्रादयो भीताः पलायन्ते दिशो दश । सर्वे दुष्टाः प्रणश्यन्ति चेत्याज्ञा पारमेश्वरी ॥ॐ इति श्रीललितस्वच्छन्दे बहुरूपगर्भस्तोत्रराजः सम्पूर्णः ॥

अथ साम्बसदाशिवकवचस्तोत्रम् ॥

अस्य श्रीसाम्बसदाशिवकवचराजस्य, ऋषभयोगीश्वर ऋषिः, अनुष्टुप्छन्दः श्रीसाम्बसदाशिवो देवता, ॐ बीजं, नमः शक्तिः, शिवायेति कीलकं, श्रीसाम्बसदाशिवप्रीत्यर्थे पाठे विनियोगः ॥ ॐ अङ्गुष्ठाभ्यां नमः, न तर्जनीभ्यां नमः, मः मध्यमाभ्यां नमः, शि अनामिकाभ्यां नमः, वा कनिष्ठकाभ्यां नमः, य करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ हृदयाय नमः, न शिरसे स्वाहा, मः शिखायै वषट्, शि कवचाय हुँ, वा नेत्राभ्यां वौषट्, य अस्त्राय फट् । प्राणायामः ॥ ध्यानं । ध्यायेन्नित्यं महेशं [illegible]परिनिभं चारुचन्द्रावतंसं रत्नाकल्पोज्ज्वलाङ्गं परशुमृग[illegible]तिहस्तं प्रसन्नम् । पद्मासीनं समन्तात् स्तुतममरगणैर्व्या-

[illegible] विश्वाद्यं विश्वबीजं निखिलभयहरं [illegible]

त्रम् ॥ "तत्पुरुषाय विद्महे, महादेवाय धीमहि, तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्" ॥ ३ ॥ ऋषभ उवाच ॥ नमस्कृत्य महादेवं विश्वव्यापिनमीश्वरम् । वक्ष्ये शिवमयं वर्म सर्वरक्षाकरं नृणाम् ॥ १ ॥ शुचौ देशे समासीनो यथावत्कल्पितासनः । जितेन्द्रियो जितप्राणश्चिन्तयेच्छिवमव्ययम् ॥ २ ॥ हृत्पुण्डरीकान्तरसन्निविष्टं स्वतेजसा व्याप्तनभोवकाशम् । अतीन्द्रियं सूक्ष्ममनन्तमाद्यं ध्यायेत्परानन्दमयं महेशम् ॥ ३ ॥ ध्यानावधूताखिलकर्मबन्धश्चिरं चिदानन्दनिमग्नचेताः । षडक्षरन्याससमाहितात्मा शैवेन कुर्यात्कवचेन रक्षाम् ॥ ४ ॥ मां पातु देवोऽखिलदेवतात्मा संसारकूपे पतितं गभीरे । यन्नाम दिव्यं वरमन्त्रमूलं धुनोतु मे सर्वमघं हृदिस्थम् ॥ ५ ॥ सर्वत्र मां रक्षतु विश्वमूर्तिर्ज्योतिर्मयानन्दघनश्चिदात्मा । अणोरणीयानुरुशक्तिरेकः स ईश्वरः पातु भयादशेषात् ॥ ६ ॥ यो भूस्वरूपेण बिभर्ति विश्वं पायात्स भूमेर्गिरिशोऽष्टमूर्तिः । योऽपां स्वरूपेण नृणां करोति सञ्जीवनं सोऽवतु मां जलेभ्यः ॥ ७ ॥ कल्पावसाने भुवनानि दग्ध्वा सर्वाणि यो नृत्यति भूरिलीलः । स कालरुद्रोऽवतु मां दवाग्नेर्वात्यादिभीतेर्निखिलाच्च तापात् ॥ ८ ॥ यो वायुरूपेण चलत्वमाप प्राणादिभिः सोऽवतु मां दृढाय । सव्योमरूपो निखिलावकाशो ह्याकाशरूपेण करोतु रक्षाम् ॥ ९ ॥ यः कालकृत्कालभयाच्च सोऽव्यात् दिवाकरत्वेन जगत्त्रये माम् । निशाकरत्वेन वनस्पतीशो यो वा मनः सो... ...न त्रिशूलाय ॥ १० ॥ यो वेद नाम व्यवहारभोक्ता जीवस्व... हृषीकसाक्षी । स पातु सत्कर्मफलप्रदो मां भवाब्धिय...

सकयज्वमूर्तिः ॥ ११ ॥ प्रदीप्तविद्युत्कनकावभासो विद्यावराभीतिकुठारपाणिः । चतुर्मुखस्तत्पुरुषस्त्रिनेत्रः प्राच्यां स्थितं रक्षतु मामजस्रम् ॥ १२ ॥ कुठारवेदाङ्कुशपाशशूलकपालढक्काक्षगुणान्दधानः । चतुर्मुखो नीलरुचिस्त्रिनेत्रः पायादघोरो दिशि दक्षिणस्याम् ॥ १३ ॥ कुन्देन्दुशङ्खस्फटिकावभासो वेदाक्षमालावरदाभयाङ्कः । त्र्यक्षश्चतुर्वक्त्र उरुप्रभावः सद्योधिजातोऽवतु मां प्रतीच्याम् ॥ १४ ॥ वराक्षमालाभयढक्कहस्तः सरोजकिञ्जल्कसमानवर्णः । त्रिलोचनश्चारुचतुर्मुखो मां पायादुदीच्यां दिशि वामदेवः ॥ १५ ॥ वेदाभयेष्टाङ्कुशपाशटङ्ककपालढक्काक्षत्रिशूलपाणिः । सितद्युतिः पञ्चमुखोऽवतान्मामीशान ऊर्ध्वे परमप्रकाशः ॥ १६ ॥ मूर्धानमव्यान्मम चन्द्रमौलिर्भालं ममाव्यादथ भालनेत्रः । नेत्रे ममाव्याद्भगनेत्रहारी नासां सदा रक्षतु विश्वनाथः ॥ १७ ॥ पायाच्छ्रुती मे श्रुतिगीतकीर्तिः कपोलमव्यात्सततं कपाली । वक्त्रं सदा रक्षतु पञ्चवक्त्रो जिह्वां सदा रक्षतु वेदजिह्वः ॥ १८ ॥ कण्ठं गिरीशोऽवतु नीलकण्ठः स्कन्दौ वृषस्कन्दगतः सदाव्यात् । स्तनद्वयं पातु सदा महेशः पार्श्वद्वयं मे भगवान्गिरीशः ॥ १९ ॥ भुजद्वयं पातु भुजङ्गधारी पाणिद्वयं पातु पिनाकपाणिः । दोर्मूलमव्यान्मम धर्मबाहुर्वक्षःस्थलं दक्षमखान्तकोऽव्यात् ॥ २० ॥ ममोदरं पातु गिरीन्द्रधन्वा मध्यं ममाव्यान्मदनान्तकारी । हेरम्बतातो मम [पा]तु नाभिं पायात्कटिं धूर्जटिरीश्वरो मे ॥ २१ ॥ गुह्यं हरो [र]क्षतु वासुकीशः पृष्ठं ममाव्याद्गगनापगेशः । ऊरुद्वयं पातु कुबे[र]मित्रो जानुद्वयं मे जगदीश्वरोऽव्यात् ॥ २२ ॥ जङ्घा-

पुङ्गवकेतुरव्यात्पादौ ममाव्यात्सुरवन्द्यपादः । पायान्ममान्तःकरणं परात्मा सर्वाङ्गमव्यान्मम सर्वगुप्तः ॥ २३ ॥ महेश्वरः पातु दिनाद्ययामे मां मध्ययामेऽवतु वामदेवः । त्रिलोचनः पातु तृतीययामे वृषध्वजः पातु दिनान्तयामे ॥ २४ ॥ पायान्निशादौ शशिशेखरो मां गङ्गाधरो रक्षतु मां निशीथे । गौरीपतिः पातु निशावसाने मृत्युञ्जयो रक्षतु सर्वकालम् ॥ २५ ॥ अन्तःस्थितं रक्षतु शंकरो मां स्थाणुः सदा पातु बहिःस्थितं माम् । तदन्तरे पातु पतिः पशूनां सदाशिवो रक्षतु मां समन्तात् ॥ २६ ॥ तिष्ठन्तमव्याद्भुवनैकनाथः पायाद्व्रजन्तं प्रमथाधिनाथः । वेदान्तवेद्योऽवतु मां निषण्णं मामव्ययः पातु शिवः शयानम् ॥ २७ ॥ मार्गेषु मां रक्षतु नीलकण्ठः शैलादिदुर्गेषु पुरत्रयारिः । अरण्यवासादिमहाप्रवासे पायान्मृगव्याधउदारशक्तिः ॥ २८ ॥ कल्पान्तकालोग्रपटुप्रकोपस्फुटाट्टहासोच्चलिताण्डकोशः । घोरारिसेनार्णवदुर्निवारमहाभयाद्रक्षतु वीरभद्रः ॥ २९ ॥ पत्त्यश्वमातङ्गरथावरूथवत्सहस्रलक्षायुतकोटिभीषणम् । अक्षौहिणीनां शतमाततायिनां छिन्द्यान्मृडो घोरकुठारधारया ॥ ३० ॥ निहन्तु दस्यून्प्रलयानलार्चिर्ज्वलत्त्रिशूलं त्रिपुरान्तकस्य । शार्दूलसिंहर्क्षवृकादिहिंस्रान्सन्त्रासयत्वीशधनुः पिनाकः ॥ ३१ ॥ दुःस्वप्नदुःशकुनदुर्गमदौर्मनस्यदुर्भिक्षदुर्व्यसनदुःसहदुर्यशांसि । उत्पातशापविषभीतिमसद्ग्रहार्तिं व्याधींश्च नाशयतु मे जगतामधीशः ॥ ३२ ॥ ॐ नमो भगवते सदाशिवाय सकलतत्त्वात्मकाय सर्वमन्त्राधिष्ठिताय सर्वतन्त्रस्वरूपाय सर्वमन्त्र...

...पाय सर्वतत्त्वविदूराय ब्रह्मरुद्रावतारिणे नीलकण्ठाय पार्व...

तीमनोहरप्रियाय सोमसूर्याग्निलोचनाय भस्मोद्धूलितविग्रहाय
महामुकुटधारिणे माणिक्यभूषणाय सृष्टिस्थितिप्रलयकालाग्नि-
रुद्रावताराय दक्षाध्वरध्वंसकाय महाकालभेदनाय मूलाधारैक-
निलयाय तत्त्वातीताय गङ्गाधराय सर्वदेवाधिदेवाय षडाश्रयाय
वेदान्तसाराय त्रिवर्गसाधनाय अनेककोटिब्रह्माण्डजनकाय अन-
न्तवासुकितक्षककार्कोटकशङ्खपालकुलिकपद्ममहापद्मेत्यष्टनागकु-
लभूषणाय प्रणवस्वरूपाय चिदाकाशाय आकाशदिक्स्वरूपाय
सकलग्रहनक्षत्रमालिने सकलाय सकलकलङ्करहिताय सकललो-
कैककर्त्रे सकललोकैकभर्त्रे सकललोकैकगुरवे सकललोकैकसा-
क्षिणे सकललोकैकवरप्रदाय सकलनिगमगुह्याय सकलवेदान्त-
पारगाय सकलदुरितार्तिभञ्जनाय सकलजगदभयङ्कराय सकल-
लोकैकशङ्कराय शशाङ्कशेखराय शाश्वतनिजावासाय निर्गुणाय
नीरूपाय निराभासाय निरामयाय निरातंकाय निष्प्रपञ्चाय
निष्कलङ्काय निर्द्वन्द्वाय निःसङ्गाय निर्मलाय निर्गमाय निरु-
पमविभवाय निर्भयाय निर्लोभाय निष्क्रोधाय निश्चिन्ताय
निरहंकाराय निराकुलाय निराधाराय नित्यशुद्धबुद्धपरिपूर्ण-
सच्चिदानन्दाय परमशान्तप्रकाशतेजोरूपाय तेजोमयाय जय
जय रुद्र महारुद्रवीरभद्रावतार महाभैरव कालभैरव कल्पान्त-
भैरव कपालमालाधर खट्वाङ्गखड्गचर्मपाशांकुशडमरुकशूल-
चापबाणगदाशक्तिभिण्डिपालतोमरमुसलमुद्गरप्रासपट्टिशपाश-
[illegible]परिघभुसण्डीशतघ्नीचक्राद्यायुधभीषणकर सहस्रमुख दंष्ट्रा-
[illegible]लविकटाट्टहासविस्फारितब्रह्माण्डमण्डल नागेन्द्रकुण्डल
[illegible]न्द्रहारवलय नागेन्द्रचर्माम्बरधर मृत्युञ्जय त्र्यम्बक[illegible]

न्तक विरूपाक्ष विश्वेश्वर विश्वरूप वृषभवाहन विषभीषण विश्वतोमुख सर्वतो मां रक्ष रक्ष ज्वल ज्वल प्रज्वल २ महामृत्युभयं नाशय २ विषसर्पभयं शमय २ रोगभयमुत्सादय २ चोरभयं नाशय २ चोरान्मारय २ ममशत्रून् उच्चाटय २ त्रिशूलेन विदारय २ कुठारेण भिन्धि २ खड्गेन छिन्धि २ खट्वाङ्गेन विपोथय २ मुसुलेन निष्पेषय २ बाणैः सन्ताडय २ तृतीयनेत्रेण सन्तापय २ रक्षांसि भीषय २ भूतान् विद्रावय २ कूष्माण्डवेतालभूतमारीब्रह्मराक्षसगणान् सन्त्रासय २ ममाऽभयं कुरु २ वित्रस्तं मामाश्वासय २ नरकमहाभयान्मामुद्धर २ संजीवय २ क्षुत्तृड्भ्यां मामाप्यायय २ दुःखातुरं मामानन्दय २ शिवकवचेन मामाच्छादय २ त्र्यम्बक सदाशिव नमस्ते नमस्ते नमस्ते ॥ ऋषभ उवाच । इतीदं कवचं शैवं वरदं व्याहृतं मया । सर्वबाधाप्रशमनं रहस्यं सर्वदेहिनाम् ॥१॥ यः सदा धारयेन्मर्त्यः शैवं कवचमुत्तमम् । न तस्य जायते क्वापि भयं शम्भोरनुग्रहात् ॥ २ ॥ क्षीणायुः प्राप्तमृत्युर्वा महारोगहतोऽपि वा । सद्यः सुखमवाप्नोति दीर्घमायुश्च विन्दति ॥ ३ ॥ सर्वदारिद्र्यशमनं सर्वमङ्गल्यवर्धनम् । यो धत्ते कवचं शैवं स देवैरपि पूज्यते ॥ ४ ॥ महापातकसंघातैर्मुच्यते चोपपातकैः । देहान्ते मुक्तिमाप्नोति शिववर्मानुभावतः ॥ ५ ॥ त्वमपि श्रद्धया वत्स शैवं कवचमुत्तमम् । धारयस्व मया दत्तं सद्यः श्रेयो ह्यवाप्स्यसि ॥ ६ ॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे शि... कवचं सम्पूर्णम् ॥

अथाऽनुलेपार्थं शिवमहिम्नस्तोत्रम् ॥

क्षेपकः ॥ "आधीनामगदं दिव्यं व्याधीनां मूलकृन्तनम् । उपद्रवानां दलनं महादेवमुपास्महे ॥ १ ॥ अहं पापी पापक्षपणनिपुणः शङ्कर ! भवानऽहं भीतो भीताऽभयवितरणे ते व्यसनिता । अहं दीनो दीनोद्धरणविधिसज्जस्त्वमितरन्न जानेऽहं वक्तुं कुरु सकलशोच्ये मयि कृपाम् ॥ २ ॥ जनास्त्वत्पादाब्जश्रवणमननध्याननिपुणाः स्वयं ते निस्तीर्णा न खलु करुणा तेषु करुणा । भवे लीने दीने मयि मननहीने न करुणा कथं नाथ ख्यातस्त्वमसि करुणासागर इति ॥ ३ ॥"

ॐ महिम्नः पारं ते परमऽविदुषो यद्यऽसदृशी स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तदवसन्नास्त्वयि गिरः । अथाऽवाच्यः सर्वः स्वमतिपरिणामावधि गृणन्ममाप्येष स्तोत्रे हर निरपवादः परिकरः ॥ १ ॥ अतीतः पन्थानं तव च महिमा वाङ्मनसयोरतद्व्यावृत्त्या यं चकितमभिधत्ते श्रुतिरपि । स कस्य स्तोतव्यः कतिविधगुणः कस्य विषयः पदे त्वर्वाचीने पतति न मनः कस्य न वचः ॥२॥ मधुस्फीता वाचः परमममृतं निर्मितवतस्तव ब्रह्मन् किं वागपि सुरगुरोर्विस्मयपदम् । मम त्वेतां वाणीं गुणकथनपुण्येन भवतः पुनामीत्यर्थेऽस्मिन्पुरमथन ! बुद्धिर्व्यवसिता ॥ ३ ॥ तवैश्वर्यं यत्तज्जगदुदयरक्षाप्रलयकृत्त्रयीवस्तु व्यस्तं तिसृषु गुणभिन्नासु तनुषु । अभव्यानामस्मिन्वरद ! रमणीयामरमणीं विहन्तुं व्याक्रोशीं विदधत इहैके जडधियः ॥ ४ ॥ किमीहः किंकाय

स खलु किमुपायस्त्रिभुवनं किमाधारो धाता सृजति किमुपादानमिति च । अतर्क्यैश्वर्ये त्वय्यऽनवसरदुःस्थो हतधियः कुतर्कोऽयं कांश्चिन्मुखरयति मोहाय जगताम् ॥ ५ ॥ अजन्मानो लोकाः किमऽवयववन्तोऽपि जगतामधिष्ठातारं किं भवविधिरनादृत्य भवति । अनीशो वा कुर्याद्भुवनजनने कः परिकरो यतो मन्दास्त्वां प्रत्यमरवर संशेरत इमे ॥ ६ ॥ त्रयी सांख्यं योगः पशुपतिमतं वैष्णवमिति प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिदमधः पथ्यमिति च । रुचीनां वैचित्र्यादृजुकुटिलनानापथजुषां नृणामेको गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव इव ॥ ७ ॥ महोक्षः खट्वाङ्गं परशुरजिनं भस्म फणिनः कपालं चेतीयत्तव वरद तन्त्रोपकरणम् । सुरास्तां तामृद्धिं दधति तु भवद्भ्रूप्रणिहितां नहि स्वात्मारामं विषयमृगतृष्णा भ्रमयति ॥ ८ ॥ ध्रुवं कश्चित्सर्वं सकलमपरस्तु ध्रुवमिदं परो ध्रौव्याध्रौव्ये जगति गदति व्यस्तविषये । समस्तेऽप्येतस्मिन्पुरमथन! तैर्विस्मित इव स्तवञ्जिह्रेमि त्वा न खलु ननु धृष्टा मुखरता ॥ ९ ॥ तवैश्वर्यं यत्नाद्यदुपरि विरिञ्चो हरिरधः परिच्छेत्तुं यातावनलमनलस्कन्दवपुषः । ततो भक्तिश्रद्धाभरगुरुगृणद्भ्यां गिरिश! यत्स्वयं तस्थे ताभ्यां तव किमनुवृत्तिर्न फलति ॥ १० ॥ अयत्नादासाद्य त्रिभुवनमवैरव्यतिकरं दशास्यो यद्बाहूनभृत रणकण्डूपरवशान् । शिरःपद्मश्रेणीरचितचरणाम्भोरुहबलेः स्थिरायास्त्वद्भक्तेस्त्रिपुरहर! विस्फूर्जितमिदम् ॥ ११ ॥ अमुष्य त्वत्सेवासमधिगतसारं भुजवनं बलात्कैलासेपि त्वद[धि]वसतौ विक्रमयतः । अलभ्या पातालेऽप्यलसचलिताङ्गुष्ठशिर[सि] [प्रति]ष्ठा त्वय्यासीद्ध्रुवमुपचितो मुह्यति खलः ॥ १२ ॥ अमु-

सुत्राम्णो वरद! परमोच्चैरपि सतीमधश्चक्रे बाणः परिजन-
विधेयत्रिभुवनः । न तच्चित्रं तस्मिन्वरिवसितरि त्वच्चरणयोर्न
कस्याप्युन्नत्यै भवति शिरसस्त्वय्यवनतिः ॥ १३ ॥ अकाण्ड-
ब्रह्माण्डक्षयचकितदेवासुरकृपाविधेयस्यासीद्यस्त्रिनयन! विषं
संहृतवतः । स कल्माषः कण्ठे तव न कुरुते न श्रियमहो
विकारोपि श्लाघ्यो भुवनभयभङ्गव्यसनिनः ॥ १४ ॥ असिद्धार्था
नैव क्वचिदपि सदेवासुरनरे निवर्तन्ते नित्यं जगति जयिनो
यस्य विशिखाः । स पश्यन्नीश त्वामितरसुरसाधारणमभूत्स्मरः
स्मर्तव्यात्मा नहि वशिषु पथ्यः परिभवः ॥ १५ ॥ मही पादा-
घाताद्व्रजति सहसा संशयपदं पदं विष्णोर्भ्राम्यद्भुजपरिघरुग्ण-
ग्रहगणम् । मुहुर्द्यौर्दौस्थ्यं यात्यऽनिभृतजटाताडिततटा जगद्र-
क्षायै त्वं नटसि ननु वामैव विभुता ॥ १६ ॥ वियद्व्यापी
तारागणगुणितफेनोद्गमरुचिः प्रवाहो वारां यः पृषतलघु दृष्टः
शिरसि ते । जगद्द्वीपाकारं जलधिवलयं तेन कृतमित्यनेनैवो-
न्नेयं धृतमहिम! दिव्यं तव वपुः ॥ १७ ॥ रथःक्षोणी यन्ता
शतधृतिरगेन्द्रो धनुरथो रथाङ्गे चन्द्रार्कौ रथचरणपाणिः शर
इति । दिधक्षोस्ते कोयं त्रिपुरतृणमाडम्बरविधिर्विधेयैः क्रीड-
न्त्यो न खलु परतन्त्राः प्रभुधियः ॥ १८ ॥ हरिस्ते साहस्रं
कमलबलिमाधाय पदयोर्यदेकोने तस्मिन्निजमुदहरन्नेत्रकमलम् ।
गतो भक्त्युद्रेकः परिणतिमसौ चक्रवपुषस्त्रयाणां रक्षायै त्रिपुर-
हरजागर्ति जगताम् ॥ १९ ॥ क्रतौ सुप्ते जाग्रत्त्वमसि फल-
योगे क्रतुमतां क्व कर्म प्रध्वस्तं फलति पुरुषाराधनमृते । अत-
स्त्वां सम्प्रेक्ष्य क्रतुषु फलदानप्रतिभुवं श्रुतौ श्रद्धां बद्ध्वा दृढप-

करः कर्मसु जनः ॥ २० ॥ क्रियादक्षो दक्षः क्रतुपतिरधीश-स्तनुभृतामृषीणामार्त्विज्यं शरणद ! सदस्याः सुरगणाः । क्रतु-भ्रंशस्त्वत्तः क्रतुफलविधानव्यसनिनो ध्रुवं कर्तुः श्रद्धाविधुरम-भिचाराय हि मखाः ॥ २१ ॥ प्रजानाथं नाथ प्रसभमभिकं स्वां दुहितरं गतं रोहिद्भूतां रिरमयिषुमृष्यस्य वपुषा । धनु-ष्पाणेर्यातं दिवमपि सपत्राकृतममुं त्रसन्तं तेऽद्यापि त्यजति न मृगव्याधरभसः ॥ २२ ॥ अपूर्वं लावण्यं विवसनतनोस्ते विमृशतां मुनीनां दाराणां समजनि स कोपव्यतिकरः । यतो भग्ने गुह्ये सकृदऽपि सपर्यां विदधतां ध्रुवं मोक्षोऽश्लीलं किमपि पुरुषार्थप्रसवि ते ॥ २३ ॥ स्वलावण्याशंसा धृतधनुष्यमऽह्नाय तृणवत्पुरः प्लुष्टं दृष्ट्वा पुरमथन पुष्पायुधमपि । यदि स्त्रैणं देवी यमनिरत देहार्धघटनादवैति त्वामद्धाव्रत वरद मुग्धा युवतयः ॥ २४ ॥ श्मशानेष्वाक्रीडा स्मरहर पिशाचाः सहचराश्चिता-भस्मालेपः स्रगपि नृकरोटीपरिकरः । अमङ्गल्यं शीलं तव भवतु नामैवमखिलं तथापि स्मर्तॄणां वरद परमं मङ्गलमसि ॥ २५ ॥ मनः प्रत्यक्चित्ते सविधमवधायात्तमरुतः प्रहृष्यद्रोमाणः प्रमदसलिलोत्सङ्गितदृशः । यदालोक्याह्लादं ह्रद इव निमज्याऽ-मृतमये दधत्यन्तस्तत्त्वं किमपि यमिनस्तत्किल भवान् ॥ २६ ॥ त्वमर्कस्त्वं सोमस्त्वमसि पवनस्त्वं हुतवहस्त्वमापस्त्वं व्योम त्वमु धरणिरात्मा त्वमिति च । परिच्छिन्नामेवं त्वयि परिणतां बिभ्रतु गिरं न विद्मस्तत्तत्त्वं वयमिह तु यत्त्वं न भवसि ॥ २७ ॥ त्रयीं तिस्रो वृत्तीस्त्रिभुवनमथो त्रीनपि सुरानकाराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिद-

[illegible]विकृति । तुरीयं ते धाम [illegible]ध्वनिभिरवरुन्धानमणुभिः

समस्तव्यस्तं त्वां शरणद गृणात्योमिति पदम् ॥ २८ ॥ भवः शर्वो रुद्रः पशुपतिरथोग्रः सह महांस्तथा भीमेशानाविति यदभिधानाष्टकमिदम् । अमुष्मिन्प्रत्येकं प्रविचरति देव श्रुतिरपि प्रियायास्मै धाम्ने प्रणिहितनमस्योस्मि भवते ॥ २९ ॥ वपुष्प्रादुर्भावादऽनुमितमिदं जन्मनि पुरा पुरारे! नैवाहं क्वचिदपि भवन्तं प्रणतवान् । नमन्मुक्तः सम्प्रत्यतनुरहमग्रेप्यऽनतिमान्महेश ! क्षन्तव्यं तदिदमपराधद्वयमपि ॥ ३० ॥ नमो नेदिष्ठाय प्रियदव दविष्ठाय च नमो नमः क्षोदिष्ठाय स्मरहर महिष्ठाय च नमः । नमो वर्षिष्ठाय त्रिनयन यविष्ठाय च नमो नमः सर्वस्मै ते तदिदमति सर्वाय च नमः ॥ ३१ ॥ बहलरजसे विश्वोत्पत्तौ भवाय नमो नमः प्रबलतमसे तत्संहारे हराय नमो नमः । जनसुखकृते सत्वोद्रिक्तौ मृडाय नमो नमः प्रमहसि पदे निस्त्रैगुण्ये शिवाय नमो नमः ॥ ३२ ॥ कृशपरिणति चेतः क्लेशवश्यं क्वचेदं क्व च तव गुणसीमोल्लङ्घिनी शश्वदृद्धिः । इति चकितमऽमन्दीकृत्य मां भक्तिराऽधाद्वरद चरणयोस्ते वाक्यपुष्पोपहारम् ॥ ३३ ॥ सुरभुजगनरेन्द्रैरर्चितस्येन्दुमौलेः प्रथितगुणगरिम्णो ज्ञानकारुण्यमूर्तेः । सकलगुणवरेण्यः पुष्पदन्ताऽभिधानो व्यदधदऽलघुवृत्तैः स्तोत्रमेतद्वरीयः ॥ ३४ ॥ असितगिरिसमं स्यात्कज्जलं सिन्धुपात्रे सुरतरुवरशाखा लेखनी ... र्वी । लिखति यदि गृहीत्वा शारदा सर्व...ः । भावपरामृतनिर्भरेश ! पारं न याति ॥ ३५ ॥ अह... ॥ मानसगोचरमेति यदैव नि परमभक्त्या शुद्धचित्तः पु-

पुत्रवान्कीर्तिमांश्च ॥ ३६ ॥ दीक्षा दानं तपस्तीर्थस्नानं योगादिकाः क्रियाः । महिम्नस्तव पाठस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम् ॥ ॥ ३७ ॥ महेशान्नापरो देवो महिम्नो नापरा स्तुतिः । अघोरान्नापरो मन्त्रो नास्ति तत्त्वं गुरोः परम् ॥ ३८ ॥ कुसुमदशननामा सर्वगन्धर्वराजः शशधरवरमौलेर्देवदेवस्य दासः । स गुरुनिजमहिम्नो भ्रष्ट एवास्य रोषात्स्तवनमिदमकार्षीद्दिव्यदिव्यं महिम्नः ॥ ३९ ॥ सुरवरमुनिपूज्यं स्वर्गमोक्षैकहेतुं पठति यदि मनुष्यः प्राञ्जलिर्नान्यचेताः । व्रजति शिवसमीपं किन्नरैः स्तूयमानः स्तवनमिदममोघं पुष्पदन्तप्रणीतम् ॥ ४० ॥ श्रीपुष्पदन्त मुखपङ्कजनिर्गतेन स्तोत्रेण किल्बिषहरेण हरप्रियेण । कण्ठस्थितेन पठितेन समाहितेन सुप्रीणितो भवति भूतपतिर्महेशः ॥ ४१ ॥ इत्येषा वाङ्मयी पूजा श्रीमच्छङ्करपादयोः । अर्पिता तेन मे देवः प्रीयतां च सदाशिवः ॥ ४२ ॥ क्षे० ॥ आ किं न रक्षसि नयत्ययमन्तको मां हेलावलेपसमयः किमयं महेश । मा नाम भूत्करुणया हृदयस्य पीडा व्रीडापि नास्ति शरणागतमुज्झतस्ते ? । इति श्रीपुष्पदन्तविरचितं शिवमहिमस्तोत्रमनुलेपनार्थम् ॥

शिवचामरार्थं जयस्तुत्यादि शिवस्तोत्रत्रयम् ।

जय सर्वजनाधीश जय गौरीपते शिव.५ पारदेव महादेव जयगङ्गाधरेश्वर । जय दग्धपुराध्व न भवसि ॥ २७ ॥ त्र्यक्ष जय कामविरामेश जय भक्तापे सुरानकाराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिद निर्गुण सगुण । जय धाम त्रिनिमिरगुण धामसुनिः

जय चन्द्रकलाक्रान्त जय नागेन्द्रभूषण । जय पुङ्गवसत्केतो जय त्र्यक्ष महेश्वर ॥ जयान्तकरिपो शम्भो जय ब्रह्मादिकारण । जय पञ्चकलातीत जय शूलिन्कपालभृत् ॥ जयोपेन्द्रेन्द्रचन्द्राद्य जय नन्द्यादिवन्दित । जयानेकगणाधीश जय स्वामिन् महेश्वर ॥ जय विश्वाद्य विश्वेश जय विश्वैककारण । जय विश्वसृजां मुख्य जय विश्वस्य सद्गुरो ॥ जय निरामय जय सुधामय जय धृतामृतदीधिते, जय हतान्तक जय कृतान्तक जय पुरान्तक सद्गते । जय परापर जय दयापर जय नतार्पितसद्गते जय जितस्मर जय महेश्वर जय जय त्रिजगत्पते ॥ इति जयस्तुतिः ॥ व्याप्तचराचरभावविशेषं चिन्मयमेकमनन्तमनादिम् । भैरवनाथमनाथशरण्यं त्वन्मयचित्ततया हृदि वन्दे ॥ १ ॥ त्वन्मयमेतदशेषमिदानीं भाति मम त्वदनुग्रहशक्त्या । त्वं च महेश सदैव ममात्मा स्वात्ममयं मम तेन समस्तम् ॥ २ ॥ स्वात्मनि विश्वगते त्वयि नाथे तेन न संसृतिभीतिकथास्ति । सत्स्वपि दुर्धरदुःखविमोहत्रासविधायिषु कर्मगणेषु ॥ ३ ॥ अन्तक मां प्रति मा दृशमेनां क्रोधकरालतमां विदधीहि । शङ्करसेवनचिन्तनधीरो भीषणभैरवशक्तिमयोस्मि ॥ ४ ॥ इत्थमुपोढभवन्मयसंविद्दीधितिधारितभूरितमिस्रः । मृत्युयमान्तककर्मपिशाचैर्नाथ नमोस्तु न जातु विभेमि ॥ ५ ॥ प्रोदितसत्यविबोधमरीचिप्रोक्षितविश्वपदार्थ[illegible]ः । भावपरामृतनिर्भरपूर्णे त्वय्यहमात्मनि निर्वृतिमेमि [illegible] ॥ मानसगोचरमेति यदैव क्लेशदशाऽतनुतापविधात्री । [illegible]दैव मम त्वदभेदस्तोत्रपरामृतवृष्टिरुदेति ॥ ७ ॥ [illegible]

सत्यमिदं व्रतदानस्नानतपो भवतापविनाशि । तावकशास्त्रपरामृतचिन्ता सिन्धति चेतसि निर्वृतिधाराः ॥ ८ ॥ नृत्यति गायति हृष्यति गाढं संविदियं मम भैरवनाथ । त्वां प्रियमाप्य सुदर्शनमेकं दुर्लभमन्यजनैः समयज्ञम् ॥ ९ ॥ वसुरसपौषे कृष्णदशम्यामभिनवगुप्तः स्तवमिममकरोत् । येन विभुर्भवमरुसन्तापं शमयति झटिति जनस्य दयालुः ॥ १० ॥ इत्यऽभिनवोक्तभैरवस्तुतिः ॥ अतिभीषणकटुभाषणयमकिंकरपटलीकृतताडनपरिपीडनमरणागमसमये । उमया सह मम चेतसि यमशासन निवसञ्छिव शंकर शिव शंकर हर मे हर दुरितम् ॥ १ ॥ अतिदुर्नयचटुलेन्द्रियरिपुसञ्चयदलितेपविकर्कशकटुजल्पितखलगर्हणचलिते । शिवया सह मम चेतसि शशिशेखर निवसञ्छिव० ॥ २ ॥ भवभञ्जन सुररञ्जन खलवञ्चन पुरहन् दनुजान्तक मदनान्तक रविजान्तक भगवन् । गिरिजावर करुणाकर परमेश्वर भयहञ्छिव श० ॥ ३ ॥ शक्रशासन कृतशासन चतुराश्रमविषये कलिविग्रह भवदुर्ग्रहरिपुदुर्बलसमये । द्विजक्षत्रियवनिताशिशुदरकम्पितहृदये शिव० ॥ ४ ॥ भवसंभवविविधामयपरिपीडितवपुषं दयितात्मजममताभरकलुषीकृतहृदयम् । कुरु मां निजचरणार्चननिरतं भगसततं शिव० ॥ ५ ॥ इति चामरार्थं जयस्तुत्यादिशिवस्तोत्रत्रयम् ॥ अथ पञ्चाक्षरषडक्षरशिवस्तुतिः । नागेन्द्रहाराय त्रिलोचनाय भस्माङ्गरागाय महे[illegible] सतत्त्वयाधिदेवाय दिगम्बराय तस्मै नकाराय नमः[illegible] ॥ ६ ॥ मद-[illegible]

नाथाय पुरान्तकाय तस्मै मकारा० ॥ २ ॥ शिवामुखाम्भोजविकासनाय दक्षस्य यज्ञस्य विनाशकाय । चन्द्रार्कवैश्वानरलोचनाय तस्मै शिकारा० ॥ ३ ॥ वसिष्ठकुम्भोद्भवगौतमादिमुनीन्द्रवन्द्याय गिरीश्वराय । श्रीनीलकण्ठाय वृषध्वजाय तस्मै वकारा० ॥ ४ ॥ यज्ञस्वरूपाय जटाधराय पिनाकहस्ताय सनातनाय । नित्याय शुद्धाय निरञ्जनाय तस्मै यकाराय० ॥ ५ ॥ इति ॥ ॐकारं विन्दुसंयुक्तं नित्यं ध्यायन्ति योगिनः । कामदं मोक्षदं चैव ॐकारं तं नमाम्यहम् ॥ १ ॥ न जातो न मृतो यश्च क्षयो यस्य न विद्यते । नमन्ति दैवताः सर्वे नकारं तं० ॥ २ ॥ महादेवं महावक्त्रं महाध्यानपरायणम् । महापापहरं देवं मकारं तं० ॥ ३ ॥ शिवात्परतरो नास्ति शिवशास्त्रेषु निश्चयः । शमन्ति सर्वपापानि शिकारं० ॥ ४ ॥ वाहनं वृषभो यस्य वासुकिः कण्ठभूषणम् । वामे शक्तिधरं देवं वकारं तं० ॥ ५ ॥ यत्र तत्र स्थितो देवः सर्वव्यापी महेश्वरः । यो गुरुः सर्वदेवानां यकारं तं० ॥ ६ ॥ ॐकारं कर्मचक्रेषु नकारं नाभिमण्डले । मकारं हृदये देशे शकारं कण्ठभूषणम् । वकारं वक्त्रमध्ये तु यकारं ब्रह्मरन्ध्रगम् ॥ एवं षडक्षरस्तोत्रं यः पठेच्छिवसन्निधौ । शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते ॥ इति पञ्चाक्षरषडक्षरशिवस्तुतिः ॥

...स्तमोहा ॐ०
...दाचित् । ...पने ।

अथ शिवनिर्वाणस्तुतिः ॥ क्षमापनस्तुतिश्च ॥

जयत्यऽनन्यसामान्यप्रकृष्टगुणवैभवः । संसारनाटकारम्भ-
निर्वाहनकविः शिवः । ॐनमः शिवाय भूतभव्यभाविभाव-
भाविने । ॐनमःशिवाय मातृमानमेयकल्पनाजुषे । ॐनमः०
भीमकान्तशान्तशक्तिशालिने । ॐ०शाश्वताय शङ्कराय शम्भवे ।
ॐ० निर्निकेतनिःस्वभावमूर्त्तये । ॐ०निर्विकल्पनिष्प्रपञ्च-
संविदे । ॐ०निर्विवादनिष्प्रमाणसिद्धये । ॐ० निर्मलाय
निष्कलाय वेधसे । ॐ०पार्थिवाय गन्धमात्रसंविदे । ॐ०षड्र-
साद्यसाम्यरस्यतृप्तये ॥ १० ॥ ॐ०तैजसाय रूपितानिरूपिणे ।
ॐ०पावनाय सर्वभावसंस्पृशे । ॐ०नाभसाय शब्दमात्रराविणे ।
ॐ०निर्गलन्मलव्यपायि पायवे । ॐ०विश्वसृष्टिसौष्ठवैकमेधसे ।
ॐ०सर्वतः प्रसारिपादसम्पदे । ॐ०विश्वभोग्यभोगयोग्यपाणये ।
ॐ०वाचकप्रपञ्चवाच्यवाचिने । ॐ० नस्यगन्धसर्वगन्धबन्धवे ।
ॐ०पुद्गलालिलोलकाग्रशालिने ॥ २० ॥ ॐ०चाक्षुषाय विश्व-
रूपसन्दृशे ॐ०तद्गुणत्रयविभागभूतये । ॐ०पौरुषाय भोक्तृ-
दाय मानिने । ॐ०सर्वतो नियन्तृतानियामिने । ॐ०कामभे-
दकल्पनोपकल्पिने । ॐ०किञ्चिदेव वत्सताकरासृजे । ॐ०
किञ्चिदेव वेत्तृतोपपादिने । ॐ०सर्वभोग्यवर्धनोपरागिणे । ॐ०
शुद्धविद्यतत्त्वमन्त्ररूपिणे । ॐ०दृक्लयाविकस्व... सतत्त्वयो
ॐ०सर्ववित्प्रभो सदाशिवाय ते । ॐ नमः शि... ॥ ६ाद-
...सामर्थि... ...
मिराय । ॐ०वर्णमन्त्रसत्पदापपादि... ...यसिः

पश्चपश्चिने । ॐ०सौरजैनबौद्धशुद्धभागिने । ॐ०भक्तिमात्रलभ्यदर्शनाय ते । ॐ०सर्वतो गरीयसां गरीयसे । ॐ०सर्वतो महीयसां महीयसे । ॐ०सर्वतः स्थवीयसां स्थवीयसे । ॐ०-तुभ्यमस्त्वणीयसामणीयसे ॥ ४० ॥ ॐ०मन्दराद्रिकन्दराधिशायिने । ॐ०जाह्नवीजलोज्ज्वलाभजूटिने । ॐ०भालचन्द्रचन्द्रिकाकिरीटिने । ॐ०सोमसूर्यवह्निमात्रनेत्र ते । ॐ०कालकूटकण्ठपीठसुश्रिये । ॐ०धर्मरूपपुङ्गवध्वजाय ते । ॐ०भस्मधूलिशालिने त्रिशूलिने । ॐ०सर्वलोकपालिने कपालिने । ॐ०-सर्वदैत्यमर्दिने कपर्दिने । ॐ०नित्यनम्रनाकिने पिनाकिने ॥ ५० ॥ ॐ०नागराजहारिणे विहारिणे । ॐ०शैलजाविलासिने सुखासिने । ॐ०मन्मथप्रमाथिने पुरप्लुषे । ॐ०कालदेहदाहयुक्तिकारिणे । ॐ०नागकृत्तिवाससेऽप्यऽवाससे । ॐ०भीषणश्मशानभूमिवासिने । ॐ०पीठशक्तिपीठकोपपादिने । ॐ०सिद्धमन्त्रयोगिने वियोगिने । ॐ०सर्वदक्षक्रतुनयादिकारिणे । ॐ०-सर्वतीर्थतीर्थताविधायिने ॥ ६० ॥ ॐ०साङ्गवेदतद्विचारचारवे । ॐ०षट्पदार्थषोडशार्थवादिने । ॐ०सांख्ययोगपाश्वरात्रपश्चिने । ॐ०धातृविष्णुशर्वकादिरूपिणे । ॐ० धातृविष्णुप्रमुखात्मरूपिणे । ॐ०भोग्यदाय भोग्यभोगरूपिणे । ॐ०पारगाय पारणाय मन्त्रिणे । ॐ०पारमार्थपार्थिवस्वरूपिणे । ॐ०-सर्वमण्डलाधिपत्यशालिने । ॐ०सर्वशक्तिवासनानिवासिने ॥ ७० ॥ ॐ०सर्वतन्त्रवासनारसात्मने । ॐ०सर्वमन्त्रदेवतानि-
[illegible]स्तमोहा ॐ०स्वस्थिताय नित्यकर्ममालिने । ॐ०कालकल्प-
[illegible]दाचित् । [illegible]पने । ॐ०भक्तकाय सौख्यदाय शम्भवे । ॐ०-
[illegible] । ॐ० [illegible]

ॐ०सर्वभावशुद्धबुद्धिहेतवे । ॐ०सर्वसिद्धिदायिने सुमायिने । ॐ०भक्तिमात्रसंस्तुताय शूलिने ॥ ८० ॥ ॐनमः शिवाय भास्वते । ॐ०भर्ग ते । ॐ०शर्व ते । ॐ०गर्व ते । ॐ०खर्व ते । ॐ०पर्व ते । ॐ०रुद्र ते । ॐ०भीम ते । ॐ० विष्णवे । ॐ०जिष्णवे । ९० । ॐ०धन्विने । ॐ०खड्गिणे ॐ०चर्मिणे । ॐ०वर्मिणे । ॐ०कर्मिणे । ॐ०धर्मिणे । ॐ०भामिने । ॐ०कामिने । ॐ०योगिने । ॐ०भोगिने । ॐ०तिष्ठते । ॐगच्छते । ॐ०हेतवे । ॐ०सेतवे । ॐ०सर्वतः । ॐ०सर्वशः । ॐ०सर्वदा । ॐ०सर्वथः १०८ ॥ भव शर्व रुद्रहर शंकर भूतपते गिरिश गिरीश भर्ग शशिशेखर नीलगल । त्रिनयन वामदेव गिरिजाधव माररिपो जयजय देवदेव भगवन्भवतेऽस्तु नमः ॥ एतामष्टोत्तरशतनमस्कारसंस्कारपूतां भूतार्थव्याहृतिनुतिमुदाहृत्य मृत्युञ्जयस्य । कश्चिद्विद्वान्यदिह कुशलं सञ्चिनोति स किञ्चित्तेनान्येषां भवति पठतामीप्सितार्थस्य सिद्धिः । इति व्यासोक्तनिर्वाणस्तुतिः ॥ अथ शिवापराधक्षमापनस्तुतिः ॥ ॐआदौ कर्मप्रसङ्गात्कलयति कलुषे मातृकुक्षौ स्थितं मां विण्मूत्रामेध्यमध्ये क्वथयति नितरां जाठरो जातवेदाः । यद्यद्वै तत्र दुःखं व्यथयति विविधं शक्यते केन वक्तुं क्षन्तव्यो मेऽपराधः शिव शिव शिव भोः श्रीमहादेव शम्भो ॥ १ ॥ बाल्ये दुःखातिरेकान्मललुलितवपुः स्तन्यपाने पिपासी नो शक्यश्चेन्द्रियेभ्यो भवगुणज[illegible] सततं[illegible]यी संप्रदष्टः । नानारोगादिदुःखाद्रुदनपरवशः शङ्क[illegible] ॥ क्षन्तव्यो मेऽपराधः० ॥२॥ प्रौढोऽहं यौवनस्थ[illegible]सिः

पश्चभिर्मर्मसन्धौ दृष्टो नष्टो विवेकात्सुतधनयुवतिस्वादुसौख्ये निषण्णः । शैवीचिन्ताविहीनः परतपनरतो मानगर्वाधिरूढः क्षन्तव्यो मे० ॥ ३ ॥ वार्धक्ये चेन्द्रियाणां विनतिगतमतिश्चाधिदैवाधिभूतैर्दुःखै रोगैर्वियोगैस्त्वनवसितवपुः प्रौढिहीनोऽतिदीनः । मिथ्यामोहाभिलाषैर्भ्रमन्नऽलिगणवत् धूर्जटेर्ध्यानभ्रष्टः क्षन्तव्यो० ॥ ४ ॥ स्नात्वा प्रत्यूषकाले स्नपनविधिकृते नाहृतं गाङ्गतोयं पूजार्थं वा कदाचिद्बहुतरगहनात्खण्डबिल्वीदलानि । नानीता पद्ममाला सरसि विकसिता गन्धपुष्पैस्त्वदर्थं क्षन्तव्यो० ॥ ५ ॥ स्थित्वा पद्मासनेहं प्रणवयुतमरुत्कुण्डलीसूक्ष्ममार्गाच्छान्ति नीते स्वस्वान्ते प्रकटितविभवं ज्योतिरूपं पराख्यम् । लिङ्गज्ञैर्ब्रह्मवाक्यैः सकलतनुगतं शङ्करं न स्मरामि क्षन्तव्यो० ॥ ६ ॥ ध्यात्वा चित्ते शिवाख्यं प्रचुरतरधनं नैव दत्तं द्विजेभ्यो हव्यं ते लक्षसंख्यैर्हुतवहवदने नार्पितं बीजमन्त्रैः । नो तप्तं गाङ्गतीरे व्रतजपनियमैरुद्रजाप्यैर्न वेदैः क्षन्तव्यो० ॥ ७ ॥ दुग्धैर्मध्वाज्ययुक्तैर्दधिसितसहितैः स्नापितं नैव लिङ्गं नो लिप्तं चन्दनाद्यैः कनकविरचितैः पूजितं न प्रसूनैः । धूपैः कर्पूरदीपैर्विविधरसयुतैर्नैव भक्ष्योपहारैः क्षन्तव्यो० ॥ ८ ॥ नो शक्यं स्मार्तकर्म प्रतिपदगहनं प्रत्यभिज्ञातुमीषच्छ्रौतं वाक्यं कथं वा द्विजवरशमदं ब्रह्ममार्गप्रदीपम् । ज्ञेयो धर्मो विचारैः श्रवणमनु मया किं निदिध्यासितव्यं क्षन्तव्यो० ॥ ९ ॥ नग्नो निःसङ्गशुद्धस्त्रिगुणविरहितो ध्वस्तमोहान्धकारो नासाग्रे न्यस्तदृष्ट्या विदितभवगुणेनैव नष्टः कदाचित् । उन्मत्तावस्थया त्वं विगतकलिमले स्वाशये नापि [illegible] ॥ १० ॥ [illegible]

गङ्गाधरे शंकरे सर्पैर्भूषितकण्ठकर्णविवरे नेत्रोत्थवैश्वानरे । दन्तित्वक्कृतसुन्दराम्बरधरे त्रैलोक्यसारे हरे मोक्षार्थं कुरु चित्तवृत्तिमखिलामन्यैस्तु किं कर्मभिः ॥ ११ ॥ किंवाऽनेन धनेन वाजिकरिभिः प्राप्तेन राज्येन किं किंवा पुत्रकलत्रमित्रपशुभिर्देहेन गेहेन किम् । ज्ञात्वैतत् क्षणभङ्गुरं सपदि रे त्याज्यं मनो दूरतः स्वात्मस्थं गुरुवाक्यतो भज भज श्रीपार्वतीवल्लभम् ॥१२॥ आयुर्नश्यति पश्यतां प्रतिदिनं याति क्षयं यौवनं प्रत्यायान्ति गताः पुनर्न दिवसाः कालो जगद्भक्षकः । लक्ष्मीस्तोयतरङ्गभङ्गचपला विद्युच्चलं जीवितं तस्मान्मां शरणागतं शरणद त्वं रक्ष रक्षाधुना ॥ १३ ॥ आत्मा त्वं गिरिजा मतिः सहचराः प्राणाः शरीरं गृहं पूजा ते विषयोपभोगरचना निद्रा समाधिस्थितिः । सञ्चारः पदयोः प्रदक्षिणविधिः स्तोत्राणि सर्वा गिरो यद्यत्कर्म करोमि तत्तदखिलं शम्भो तवाराधनम् ॥ १ ॥ ब्रूषे नोत्तरमङ्ग पश्यसि न मामेतादृशं दुःखितं विज्ञप्तिं बहुधा कृतां न शृणुषे नायासि मन्मानसे । संसारार्णवगर्तमध्यपतितं प्रायेण नालम्बसे वाक्चक्षुःश्रवणाङ्घ्रिपाणिरहितं त्वामाह सत्यं श्रुतिः ॥ २ ॥ करचरणकृतं वाक्कायजं कर्मजं वा श्रवणनयनजं वा मानसं वाऽपराधम् । विदितमविदितं वा सर्वमेतत्क्षमस्व जय जय करुणाब्धे श्रीमहादेव शम्भो ॥१४॥ इति शंकराचार्यकृता शिवापराधक्षमापनस्तुतिः ॥

अथ रावणकृतदीनाक्रन्दाख्यशिवक्षमापणम् ॥ ॐगौरीश्वराय

दुःखशमनाय वृषध्वजाय रुद्राय कालदहनाय नमः शिवाय॥१॥ सर्वेश्वरत्वे सति भस्मशायिने ह्युमापतित्वे सति चोर्ध्वरेतसे । वित्तेशभृत्ये सति चर्मवाससे निवृत्तरागाय नमस्तपस्विने ॥२॥ ॐकारेण विहीनस्य नित्यमुद्विग्नचेतसः । तापत्रयाग्नितप्तस्य त्राणं कुरु महेश्वर ॥ ३ ॥ कायपोषणसक्तस्य रोगशोकाकुलस्य च । भवार्णवनिमग्नस्य त्राणं० ॥ ४ ॥ मदनोरगदष्टस्य क्रोधाग्निज्वलितस्य च । लोभमोहादिसक्तस्य त्राणं० ॥ ५ ॥ तृष्णाशृङ्खलया नाथ बद्धस्य भवपञ्जरे । कृपार्द्रदीनचित्तस्य त्राणं० ॥ ६ ॥ भटैर्नानाविधैर्घोरैर्यमस्याज्ञाविधायकैः । तां दिशं नीयमानस्य त्राणं० ॥ ७ ॥ दुष्टस्य नष्टचित्तस्य श्रेष्ठमार्गोज्झितस्य च । अनाथस्य जगन्नाथ त्राणं० ॥ ८ ॥ संसारपाशदृढबन्धनपीडितस्य मोहान्धकारविषमेषु निपातितस्य । कामार्दितस्य भयरागखलीकृतस्य दीनस्य मे कुरु दयां परलोकनाथ ॥ ९ ॥ दीनोस्मि मन्दधिषणोस्मि निराश्रयोस्मि दासोस्मि साधुजनतापरिवर्जितोस्मि । दुष्टोस्मि दुर्भगतमोस्मि गतत्रपोस्मि धर्मोज्झितोस्मि विकलोस्मि कलङ्कितोस्मि ॥ १० ॥ भीतोस्मि भङ्गुरतमोस्मि भयानकोस्मि शंकाशतव्यतिकराकुलचेतनोस्मि । रागादिदोषनिकरैर्मुखरीकृतोस्मि सत्यादिशौचनियमैः परिवर्जितोस्मि ॥ ११ ॥ जन्माटवीभ्रमणमारुतखेदितोस्मि नित्यामयोस्म्यऽशरणोस्म्यऽसमञ्जसोस्मि । आशानिरङ्कुशपिशाचि[illegible]र्दितोस्मि हास्योस्मि हा पशुपते शरणागतोस्मि ॥ १२ ॥ [illegible]तोस्मि विनष्टोस्मि दष्टोस्मि चपलेन्द्रियैः । भवार्णवनिम-
[illegible] ॥ १३ ॥ [illegible]

यदि नास्मि भयातुरः । यदि नेन्द्रियसंसक्तस्तत्कोर्थः शरणे मम ॥ १४ ॥ आर्तो मत्सदृशो नान्यस्त्वत्तो नान्यः कृपापरः । तुल्य एवावयोर्योगः कथं नाथ न पाहि माम् ॥ १५ ॥ आकर्णयाऽशु कृपणस्य वचांसि सम्यक् लब्धोसि नाथ बहुभिर्ननु जन्मवृन्दैः । अद्य प्रभो यदि दयां कुरुषे न मे त्वं त्वत्तः परं कथय कं शरणं व्रजामि ॥ १६ ॥ द्वेष्योहं सर्वजन्तूनां बन्धूनां च विशेषतः । सुहृद्वर्गस्य सर्वस्य किमन्यत्कथयामि ते ॥१७॥ मातापितृविहीनस्य दुःखशोकातुरस्य च । आशापाशनिबद्धस्य रागद्वेषयुतस्य च ॥ १८ ॥ देवदेव जगन्नाथ शरणागतवत्सल । नान्यस्त्रातास्ति मे कश्चित्त्वदृते परमेश्वर ॥ १९ ॥ भीतोस्मि कालवशगोस्मि निराश्रयोस्मि खिन्नोस्मि दुःखजलधौ पतितोस्मि शम्भो । आर्त्तोस्मि मोहपटलेन समावृतोस्मि त्वां चन्द्रचूड शरणं समुपागतोस्मि ॥ २० ॥ आशिखान्तं निमग्नोस्मि दुस्तरे भवकर्दमे । प्रसीद कृपया शम्भो पादाग्रेणोद्धरस्व माम् ॥२१॥ श्रुत्वा मे भवभीतस्य भगवन्करुणा गिरः । तथा कुरु यथा भूयो न बाधन्ते भवापदः ॥ २२ ॥ समयशतविलुप्तं भक्तिहीनं कुचैलं मलिनवसनगात्रं निर्दयं पापशीलम् । रविजभ्रुकुटिभीतं रोगिणं प्राप्तदुःखं खलजनपरिभूतं रक्ष मां सर्वशक्ते ॥ २३ ॥ आपन्नोस्मि शरण्योसि सर्वावस्थासु सर्वदा । भगवंस्त्वां प्रपन्नोस्मि रक्ष मां शरणागतम् ॥ २४ ॥ जातस्य जायमानस्य गर्भस्थस्यापि देहिनः । माभूत्तत्र कुले जन्म यत्र शम्भुर्न दैवतम् ॥ २५ ॥ शङ्करस्य च ये भक्ताः शान्तास्तद्गतमानसाः । तेषां दासस्य दासोहं भूयां जन्मनि जन्मनि ॥ २६ ॥ नम[illegible]रा-

दिसंयुक्तं शिवइत्यक्षरद्वयम् । जिह्वाग्रे वर्तते यस्य सफलं तस्य जीवितम् ॥ २७ ॥ यत्कृतं यत्करिष्यामि तत्सर्वं न मया कृतम् । त्वया कृतं तु फलभुक्त्वमेव परमेश्वर ॥ २८ ॥ यदक्षर-पदभ्रष्टं मात्राहीनं च यद्गतम् । मया दासेन विज्ञप्तं क्षम्यतां परमेश्वर ॥ २९ ॥ इति श्रीरावणकृता दीनाक्रन्दनस्तुतिः ॥

अथ कैवल्योपनिषत् ॥

ॐअथाश्वलायनो भगवन्तं परमेष्ठिनं परिसमेत्योवाच । अधीहि भगवन् ! ब्रह्मविद्यां वरिष्ठां सदा सद्भिः सेव्यमानां निगूढाम् । ययाऽचिरात्सर्वपापं विपोह्य परात्परं पुरुषं याति विद्वान् ॥ तस्मै स होवाच पितामहश्च श्रद्धाभक्तिध्यानयो-गादऽवेहि । न कर्मणा न प्रजया धनेन त्यागेनैके अमृतत्व-मानशुः ॥ परेण नाकं निहितं गुहायां विभ्राजदेतद्यतयो वि-शन्ति । वेदान्तविज्ञानसुनिश्चितार्थाः संन्यासयोगाद्यतयः शुद्ध-सत्त्वाः ॥ ते ब्रह्मलोकेषु परान्तकाले परामृताः परिमुच्यन्ति सर्वे॥ विविक्तदेशे च सुखासनस्थः शुचिः समग्रीवशिरःशरीरः । अत्याश्रमस्थः सकलेन्द्रियाणि निरुद्ध्य भक्त्या स्वगुरुं प्रणम्य ॥ हृत्पुण्डरीके विरजं विशुद्धं विचिन्त्य मध्ये विशदं विशोकम् । अचिन्त्यमऽव्यक्तमनन्तरूपं शिवं प्रशान्तममृतं ब्रह्मयोनिम् ॥ [illegible]दिमध्यान्तविहीनमेकं विभुं चिदानन्दस्वरूपमद्भुतम् । [illegible]सहायं परमेश्वरं प्रभुं त्रिलोचनं नीलकण्ठं प्रशान्तम् ॥ [illegible] मुनिर्गच्छति भूतयोनिं समस्तसाक्षिं तमसः परस्तात्

स ब्रह्मा स शिवः सेन्द्रः सोक्षरः परमः स्वराट् । स एव विष्णुः स प्राणः स कालोग्निः स चन्द्रमाः ॥ स एव सर्वं यद्भूतं यच्च भव्यं सनातनम् । ज्ञात्वा तं मृत्युमत्येति नान्यः पन्था विमुक्तये ॥ सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि चात्मनि । संपश्यन्ब्रह्म परमं याति नान्येन हेतुना ॥ आत्मानमरणिं कृत्वा प्रणवं चोत्तरारणिम् । ज्ञाननिर्मथनाभ्यासात्पाशं दहति पण्डितः ॥ स एव मायापरिमोहितात्मा शरीरमास्थाय करोति सर्वम् । स्त्रियान्नपानादिविचित्रभोगैः स एव जाग्रत्परितृप्तिमेति । स्वप्ने स जीवः सुखदुःखभोक्ता स्वमायया कल्पितविश्वभोगे । सुषुप्तिकाले सकले प्रलीने तमोभिभूतः सुखरूपमेति ॥ पुनश्च जन्मान्तरकर्मयोगात्स एव जीवः स्वपिति प्रबुद्धः । पुरत्रये क्रीडति यश्च जीवस्ततस्तु जातं सकलं विचित्रम् ॥ आधारमानन्दमखण्डबोधं यस्मिँल्लयं याति पुरत्रयं च ॥ एतस्माज्जायते प्राणो मनः सर्वेन्द्रियाणि च । खं वायुर्ज्योतिरापश्च पृथ्वी विश्वस्य धारिणी ॥ यत्परं ब्रह्म सर्वात्मा विश्वस्याऽयतनं महत् । सूक्ष्मात्सूक्ष्मतरं नित्यं तत्त्वमेव त्वमेव तत् ॥ जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यादिप्रपञ्चं यत्प्रकाशते । तद्ब्रह्माहमिति ज्ञात्वा सर्वबन्धैः प्रमुच्यते ॥ त्रिषु धामसु यद्भोग्यं भोक्ता भोगश्च यो भवेत् । तेभ्यो विलक्षणः साक्षी चिन्मात्रोहं सदाशिवः ॥ मय्येव सकलं जातं मयि सर्वं प्रतिष्ठितम् । मयि सर्वं लयं याति तद्ब्रह्माद्वयमस्म्यहम् ॥ अणोरणीयानहमेव तद्वन्महानहं विश्वमिदं विचित्रम् । पुरातनोहं पुरुषोहमीशो हिरण्मयोहं शिवरूपमस्मि ॥ अपाणिपादोहमचिन्त्यशक्तिः [illegible]

शृणोम्यऽकर्णः । अहं विजानामि विविक्तरूपो नचास्ति वेत्ता मम चित्सदाहम् ॥ वेदैरनेकैरहमेव वेद्यो वेदान्तकृद्वेदविदेव चाहम् ॥ न पुण्यपापे मम नास्ति नाशो न जन्मदेहेन्द्रियबुद्धिरस्ति । न भूमिरापो मम वह्निरस्ति नचानिलो मेस्ति नचाम्बरं च ॥ एवं विदित्वा परमात्मरूपं गुहाशयं निष्कलमद्वितीयम् । समस्तसाक्षिं सदसद्विहीनं प्रयाति शुद्धं परमात्मरूपम् ॥ यः शतरुद्रियमधीते सोग्निपूतो भवति । सुरापानात्पूतो भवति ब्रह्महत्यायाः पू० सुवर्णस्तेयात्पू० अकृत्यकृत्यात्पू०॥ तस्मादऽविमुक्तमात्माश्रितो भवत्यऽत्याश्रमी सर्वदा सकृद्वा जपेत् अनेन ज्ञानमाप्नोति संसारार्णवनाशनम् । तस्मादेवं विदित्वैनं कैवल्यं फलमश्नुते कैवल्यं फलमश्नुते ॥ इत्यथर्ववेदे कैवल्योपनिषत् ॥

अथ शिवपूजा प्रारभ्यते ।

'अस्य श्री आसनशोधनमंत्रस्य मेरुपृष्ठऋषिः, सुतलं छन्दः, कूर्मो देवता आसनशोधने विनियोगः । श्रीं पृथिव्यै आधारशक्त्यै समालभनं गन्धोनमः अर्वोनमः पुष्पं नमः । पृथ्वि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता । त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनम् ॥ "नमस्कार करना"॥ शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् । प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ अभिप्रेता-सिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरैरपि । सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये ः ॥ कर्पूरगौरं करुणावतारं संसारसारं भुजगेन्द्रहारम् । सदा सं हृदयारविन्दे भवं भवानीसहितं नमामि ॥ गुरुर्ब्रह्मा गुरु

र्विष्णुर्गुरुः साक्षान्महेश्वरः । गुरुरेव जगत्सर्वं तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ गुरवे नमः परमगुरवे नमः परमेष्ठिने गु० परमाचार्याय नमः आद्यसिद्धिभ्यो नमः ॥ "न्यास करना" ॐअङ्गुष्ठाभ्यां नमः, न तर्जनीभ्यां नमः, मः मध्यमाभ्यां नमः, शि अनामिकाभ्यां नमः, वा कनिष्ठिकाभ्यां नमः, य करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ "इति करन्यासः" ॥ "अथ षडङ्गन्यासः" ॥ ॐ हृदयाय नमः, न शिरसे स्वाहा, मः शिखायै वौषट्, शि कवचाय हुं, वा नेत्र-त्रयाय वौषट्, य अस्त्राय फट् ॥ "चारों तरफ तिलें फेंकना" ॥ अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भुवि संस्थिताः । ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ॥ प्राणायामः ॥ "मुख और पैरों को पानीसे छडकना" तीर्थे स्तेयं तीर्थमेव समानानां भवति मानः शंस्यो अररुषो धूर्तिः प्राणङ् मर्त्यस्य रक्षाऽणो ब्रह्मणस्पते ॥ "पवित्र धारना" वसोः पवित्रमसि शतधारं वसूनां पवित्रमसि सहस्रधारमयक्ष्मा वः प्रजया संसृजामि रायस्पोषेण बहुला भवन्ति ॥ "अपने आपको गन्धादिक लगाना" ॥ स्वात्मने शिवस्वरूपाय समालभनं गन्धो नमः अर्घोनमः पुष्पं नमः ॥ "दीप को" स्वप्रकाशो महादीपः सर्वतस्तिमिरापहः । प्रसीद मम गोविन्द दीपोयं परिकल्पितः ॥ "धूप को" ॥ वनस्पतिरसो दिव्यो गन्धाढ्यो गन्धवत्तमः । आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोयं परिकल्पितः ॥ "स्वरजको" ॥ नमो धर्मनिधानाय नमः स्वकृतसाक्षिणे । नमः प्रत्यक्षदेवाय भास्कराय नमोनमः ॥ "पानी छोडना" ॥ यत्रास्ति माता न पिता न बन्धुर्भ्रातापि नो यत्र ... न ज्ञायते यत्र दिनं न रात्रिस्तत्रात्मदीपं शरणं प्रपद्ये ...

पद्ये ॥ आत्मने शिवस्वरूपाय दीपधूपसङ्कल्पात्सिद्धिरस्तु दीपोनमः धूपोनमः ॥ ॐतत्सद्ब्रह्माऽद्यतावत्तिथावऽद्याऽमुकमासस्याऽमुकपक्षस्य तिथावऽमुकायामाऽत्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थं श्रीसदाशिवप्रीत्यर्थममुककामनासिद्ध्यर्थं भवायदेवाय, शर्वायदेवाय, रुद्रायदेवाय पशुपतयेदेवाय उग्रायदेवाय भीमायदेवाय महादेवाय ईशानायदेवाय पार्वतीसहिताय परमेश्वराय दीपोनमः धूपोनमः ॥ अपसव्येन । पित्रे पितामहाय प्रपितामहाय इत्यादिभ्यः दीपःस्वधा धूपःस्वधा ॥ सव्येन ॥ "विष्टरसहितपानी में तिन वार फूल और गन्ध छोडना" ॥ संवः सृजामि हृदयं संसृष्टं मनो अस्तुवः ॥ १ ॥ संसृष्टास्तन्वः सन्तुवः संसृष्टः प्राणो अस्तुवः ॥ २ ॥ संय्यात्रः प्रियास्तन्वः संप्रिया हृदयानि वः । आत्मा वो अस्तु संप्रियः संप्रियास्तन्वो मम ॥ ३ ॥ "वह पानी देव पर छोडना" ॥ अश्विनोः प्राणस्तौ ते प्राणन्दत्तां तेन जीव मित्रावरुणयोः प्राणस्तौ ते प्राणं दत्तां तेन जीव बृहस्पतेः प्राणः स ते प्राणं दत्तात्तेन जीव ॥ "देव को न्यास करना"॥ ॐ अङ्गुष्ठाभ्यां नमः इत्यादि॥"पृच्छा पडना"तन्महेशाय विद्महे वाग्विशुद्धाय धीमहि तन्नः शिवः प्रचोदयात् ॥ ३ ॥ तत्सद्ब्रह्माऽद्यातावत्०। भवस्यदेवस्य शर्वस्यदेवस्य रुद्रस्य देवस्य पशुपतेर्देवस्य उग्रस्य देवस्य भीमस्य देवस्य महादेवस्य ईशानस्य देवस्य पार्वतीसहितस्य परमेदाव [illegible]र्चामहं करिष्ये ॐ कुरुष्व ॥ यवान्विकीर्य ॥ "आसन चीर्द [illegible] विश्वेश्वर महादेव राजराजेश्वरेश्वर । आसनं दिव्यमीदिशं [illegible]ह्येहं परमेश्वर ॥ भवस्यदेवस्य० इदमासनं नमः ॥

"आवाहन करना"॥ भवायदेवाय० युष्मान्वः पूजयामि ॐपूजय। भवंदेवं शर्वदेवं रुद्रंदेवं पशुपतिंदेवं उग्रंदेवं भीमंदेवं महादेवं ईशानंदेवं पार्वतीसहितंपरमेश्वरं आवाहयिष्यामि ॐभावाहय॥ आयाहि भगवञ्छम्भो सर्वेश गिरिजापते। प्रसन्नो भव देवेश नमस्तुभ्यं हि शंकर॥ लिङ्गेऽत्र भक्तदयया क्षणमात्रमेकं स्थानं विधाय भव मद्विहितां पुरारे। सर्वेश विश्वमय हृत्कमलाधिरूढः पूजां गृहाण भगवन्भव मेद्य तुष्टः॥ भूमेर्जलात्तु पवनादनलाद्धिमांशोरुष्णांशुतोहृदयतो गगनात्समेत्य। लिङ्गेऽत्र सन्मणिमये मदनुग्रहार्थं भक्त्यैकलभ्य भगवन्कुरु सन्निधानम्॥ भगवन्पार्वतीनाथ भक्तानुग्रहकारक। असद्दयानुरोधेन सन्निधानं कुरु प्रभो॥ ३॥ इत्याहूय तु गायत्रीं त्रिः समुच्चार्य तत्त्ववित्। मनसा चिन्तितैर्द्रव्यैर्देवमात्मनि पूजयेत्॥ तेजोरूपं ततः क्षिप्त्वा प्रतिमायां पुनर्यजेत्॥ प्राणायामः॥ पाद्यार्थं उदकं नमः॥ "पानी हाथसे पात्र में वापस छोडना"॥ शन्नोदेवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये, शंय्योरभिस्रवन्तु नः॥ "यह द्रव्य उसमें छोडना" लाजाश्च कुङ्कुमं चैव सर्वौषधिसमन्वितम्। दर्भांकुरं जलं चैव पश्चाङ्गं पाद्यलक्षणम्॥ भगवन्तः पाद्यं॥ २॥ महादेव महेशान महानन्द परात्पर। गृहाण पाद्यं मद्दत्तं पार्वतीसहितेश्वर। भवायदेवाय० पाद्यंनमः॥ "पाद्यशेष छोडना"॥ पुनः शन्नोदेवी०॥ "यह द्रव्य छोडना" आपः क्षीरं कुशाग्राणि घृतं च दधि तण्डुलाः। यवाः सिद्धार्थकाश्चैव ह्यर्घ्यमष्टाङ्गमुच्यते। भगवन्तोऽर्घ्यं॥ २॥ त्र्यम्बकेश सदाधार विपदां परित्राणक। अर्घ्यं गृहाण देवेश सम्यक्सर्वार्थसाधक॥

भवदेव शर्वदेव रुद्रदेव पशुपते देव उग्रदेव भीमदेव महादेव ईशानदेव पार्वतीसहितपरमेश्वर इदं वोऽर्घ्यं नमः ॥ त्रिपुरान्तक दीनार्त्तिनाश श्रीकण्ठ तुष्टये । गृहाणाचमनं देव पवित्रोदककल्पितम् ॥ भवायदेवाय० आचमनीयं नमः ॥ त्रिकालकालकालेश संहारकरणोद्यत।स्नानं तीर्थाहृतैस्तोयैर्गृहाण परमेश्वर॥भवाय देवाय०मन्त्रस्नानीयं नमः॥ पानीयान्तरितैः पयोदधिघृतैः क्षौद्रेक्षुभिः सौषधैर्व्रीह्यद्भिः कुसुमोदकैः फलजलैः सिद्धार्थलाजोदकैः। गन्धाद्भिः शुभहेमरत्नसलिलैरित्थं सदा चोत्तमैर्दद्यात्पञ्चदशाम्बुना सह महास्नानानि शम्भोः क्रमात् ॥ असंख्याताः सहस्राणि ये रुद्रा अधि भूम्याम् । तेषां सहस्रयोजनेव धन्वानि तन्मसि ॥ १ ॥ येऽस्मिन्महत्यर्णवेऽन्तरिक्षे भवा अधि । तेषां सह० ॥ २॥ ये नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवं रुद्रा उपाश्रिताः । तेषां० ॥ ३ ॥ ये नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः । तेषां० ॥ ४ ॥ ये वनेषु शिल्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः । तेषां० ॥ ५ ॥ येऽन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान् । तेषां० ॥ ६ ॥ ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः । तेषां० ॥ ७ ॥ ये पथीनां पथि रक्षय ऐडमृदायव्युधः । तेषां० ॥ ८ ॥ ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः । तेषां० ॥ ९ ॥ य एतावन्तो वा भूयांसो वा दिशो रुद्रा वितिष्ठिरे । तेषां० ॥ १० ॥ ॐनमो अस्तु रुद्रेभ्यो ये दिवि येषां वर्षमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दधामि ॥११॥ ॐनमो अस्तु

रुद्रेभ्यो येऽन्तरिक्षे येषां वात इषवस्तेभ्यो दश० ॥२॥ ॐनमो अस्तु रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येषामन्नमिषवस्तेभ्यो० ॥३॥ भवाय देवाय० पञ्चदशस्नानानि नमः ॥ ॐनमोदेवेभ्यः "कण्ठोपवीती" स्वाहा ऋषिभ्यः । "अपसव्येन" । स्वधा पितृभ्यः "सव्येन" आब्रह्मस्तम्बपर्यन्तं ब्रह्माण्डं सचराचरं जगत्तृप्यतु ॥३॥ एवमस्तु ॥ "फिर पात्रमें पानी 'ॐनमः शिवाय' इस मन्त्रसे सात वार मंत्रित करके अपने माथेतक लेके अमृतसे भराहुआ ध्यान करके देवके सिरपर छोडना । इह मन्त्रगुडक कहते हैं"॥ "आरात्रिका निकालना" गृह्णन्तु भगवद्भक्ता भूताः प्रासादबाह्यगाः । पञ्चभूताश्च ये भूतास्तेषामनुचराश्च ये । ते तृप्यन्तु वौषट् ॥ "देवके पादोंका पानी नेत्रोंके मलना"॥ भगस्य हृदयं लिङ्गं लिङ्गस्य हृदयं भगः । तस्मै ते भगलिङ्गाय उमारुद्राय वै नमः ॥ उत्तिष्ठ भगवञ्छम्भो उत्तिष्ठ गिरिजापते । उत्तिष्ठ त्रिजगन्नाथ त्रैलोक्ये मङ्गलं कुरु ॥ "शम्भू बिठाने जगाह फूल छोडछोड कर पडना" आसनाय नमः पद्मासनाय नमः । वृषभासनाय नमः ज्ञानासनाय नमः ॥ किमासनं ते वृषभासनाय किंभूषणं वासुकिभूषणाय । वित्तेशभृत्याय किमस्ति देयं वागीश किं ते वचनीयमस्ति ॥ "महिम्नः पारस्तोत्र पढते हुई देवको अनुलेपन चन्दनादिद्रव्योंसे करना" ॥ "वस्त्र पहनना" ॥ कालाग्निरुद्र सर्वज्ञ वरदाभयदायक । वस्त्रं गृहाण देवेश दिव्यवस्त्रोपशोभित । भवाय देवाय० वस्त्रं परिकल्पयामि नमः । "जन्यो पहनना" ॥ सुवर्णसूत्रनिर्मितं दिव्ययज्ञोपवीतकम् । नीलकण्ठ मया दत्तं गृहाण

मदनुग्रहात् । भवाय दे० यज्ञोपवीतं परिकल्पयामि नमः ॥ "गन्ध चडाना" ॥ सर्वेश्वर जगद्वन्द्य दिव्यासनसुसंस्थित । गन्धं गृहाण देवेश दिव्यगन्धोपशोभितम् । भवाय० समालभनं गन्धो नमः । "अक्षत और फूल चडाना" ॥ सदा शिव शिवानन्द प्रधानकरणेश्वर । पुष्पाणि बिल्वपत्राणि विचित्राणि गृहाण मे ॥ भवाय दे० । अनन्ताय नमः । सूक्ष्माय शिवोत्तमाय एकनेत्राय एकरुद्राय त्रिमूर्तये श्रीकण्ठाय शिखण्डिने नन्दिने महाकालाय नमः ॥ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल । भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ गणपतये नमः वृषभाय कुमाराय अम्बिकायै चण्डेश्वराय नमः । अभीष्ट० द्वितीयाव० ॥ इन्द्राय वज्रहस्ताय अग्नये शक्तिहस्ताय यमाय दण्डहस्ताय नैर्ऋतये खड्गहस्ताय वरुणाय पाशहस्ताय वायवे ध्वजहस्ताय विष्णवे चक्रहस्ताय नमः ॥ अभीष्ट० तृतीयाव० ॥ जयायै स्ताय कुबेराय गदाहस्ताय ईशानाय त्रिशूलहस्ताय ब्रह्मणे पद्महस्ताय नमः विजयायै सुभगायै दुर्भगायै जयन्त्यै कुहिन्यै अपराजितायै करालयै नमः ॥ अभीष्टसि० चतुर्था० ॥ सूर्याय नमः चन्द्रमसे भौमाय बुधाय बृहस्पतये शुक्राय शनैश्चराय राहवे केतवे ॥ अभीष्ट० पञ्चमा० ॥ अनन्तनागराजाय नमः वासुकिनाग० तक्षकना० पद्म० महापद्म० कर्कोट० शङ्खपाल० कुलिक० अभीष्ट० षष्ठमाव० । वज्राय फट नमः शक्तये फ० दण्डाय० खड्गाय० पाशाय० ध्वजाय० गदायै० त्रिशूलाय० पद्माय० चक्राय फट नमः । अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल । भक्त्या समर्पये तुभ्यं सप्तमावरणार्चनम् ॥ भवाय । पार्थिवे —

पार्थिवेश्वरचिन्तामणये सपरिवाराय सानुचराय अर्घो नमः
पुष्पं नमः ॥ "धूप चडाना" ॥ महादेव मृडानीश जगदीश
निरञ्जन। धूपं गृहाण देवेश सान्द्रं गुग्गुलकल्पितम् ॥ भवाय०
धूपं परिकल्पयामि नमः ॥ "रत्नदीप चडाना" ॥
हिरण्यबाहो सेनानी रोषधीनां पते शिव। दीपं गृहाण कर्पूर-
कपिलाज्य त्रिवर्तिकम्। भवाय० रत्नदीपं परिकल्पयामि नमः॥
मयूरपुच्छैर्देवेश। शुभ्रैश्चामरकैस्तथा। ध्वजं छत्रं वीजनं च
गृहाण परमेश्वर॥ "जय सर्वेति चामर स्तोत्रों को पडके"।
भवाय० चामरं परिकल्पयामि नमः॥ "आईना दिखाना"॥
यस्य दर्शनमात्रेण विश्वं दर्पणबिम्बवत्। तस्मै ते परमेशाय
मकुरं कल्पयाम्यहम्॥ भवाय० आदर्शं परिकल्पयामि
नमः॥ एताभ्यो देवताभ्यः दीपो नमः धूपो नमः॥ शिवस्य
सानुचरस्याऽर्घ्यदानाद्यऽर्चनविधिः सर्वः परिपूर्णोऽस्तु॥
"मधुपर्क देना"॥ क्षीराज्यमधुसंमिश्रं शुभ्रदध्यान्नमुत्तमम्।
षड्रसैश्च समायुक्तं गृहाणान्नं निवेद्यते। भवाय० चरुं परिकल्पया-
मि नमः॥ "फूलोंकी अंजली चडाना"॥ हरविश्वाखिलाधार निरा-
धार निराश्रय। पुष्पाञ्जलिमिमं शम्भो गृहाण वरदो
भव॥ भवाय० पुष्पाञ्जलिं समर्पयामि नमः॥
"फल चडाना"॥

ब्रह्महत्यादिकानिच । तानि सर्वाणि नश्यन्ति शिवस्यार्धप्र-
दक्षिणात् "षडक्षरपञ्चाक्षर स्तोत्र पडके अष्टाङ्ग प्रणाम
देना" ॥ मृडानीशाद्य मे सर्वानऽपराधानऽनेकशः । क्षम स्वामि-
न्प्रणामं मे गृहाणाष्टाङ्गसंयुतम् ॥ उभाभ्यां जान
शिरसा उरसा मनसा वचसा च नमस्कारं
नमः २ आज्यं २ अद्यदिनेऽद्य
हीनं क्रियाहीनं विधिहीनं
मऽच्छिद्रं सम्पूर्णम
अपोशानं नमः
तिलहिरण्य
प्रीयन्तां
तीकृत
देवस
भव
ब
व

स्तोत्रादि पठित्वा । आह्वानं नैव जानामि नैव जानामि पूजनम् ।
पूजाभागं न जानामि क्षम्यतां परमेश्वर । उभाभ्यामिति अष्टाङ्ग-

च विशेषतः ॥ "श्रीनन्दिकेश्वर उवाच" ॥ स्तवराजस्य माहात्म्यं प्रवक्ष्यामि समासतः ॥ शृणुष्वावहितो भूत्वा सर्वसिद्धिकरं परम् । कर्मणा मनसा वाचा ये प्रपन्ना विनायकम् ॥ ते तरन्ति महाघोरं संसारं कामवर्जिताः ॥ सकृच्च जप्त्वा स्तवराजमुत्तमं तरत्यशेषं भवपाशपञ्जरम् । विमुच्यते संसृतिसागरान्नरो विभूतिमाप्नोति सुरैः सुदुर्लभाम् ॥ यत्फलं लभते जप्त्वा स्वरूपं चापि यादृशम् । यः प्रातरुत्थितो विद्वान्ब्राह्मे वापि मुहूर्तके । विषुवायनकालेषु पुण्ये वा समयान्तरे ॥ सर्वदा वा जपञ्जन्तुः स्तवराजं स्तवोत्तमम् । यत्फलं लभते मर्त्यः तच्छृणुष्व चतुर्मुख ॥ गङ्गाप्रवाहवत्तस्य वाग्विभूतिर्विजृम्भते ॥ बृहस्पतिसमो बुद्ध्या पुरन्दरसमः श्रिया । तेजसादित्यसङ्काशो भार्गवेण समो नये ॥ धनदेन समो दाने तथा वित्तपरिग्रहे । धर्मराजसमो न्याये शिवभक्तो मया समः ॥ प्रतापे वह्निसंकाशः प्रसादे शशिना समः । बलेन महता तुल्यो भवता ब्रह्मवर्चसे ॥ सर्वतत्त्वार्थविज्ञाने मयापि समतां व्रजेत् । एवमेतत्त्रिसन्ध्यं वै जपन्स्तवमनुत्तमम् ॥ सर्वान्कामान्नरः प्राप्य भुक्त्वा भोगान्यथेप्सितान् । सशरीरः सुरेन्द्रस्य पदं न्यस्यति मूर्धनि ॥ प्राप्याष्टगुणमैश्वर्यं भुक्त्वा भोगान्सुपुष्कलान् । अक्षयो वीतशोकश्च निरातङ्को निरामयः ॥ जरामरणनिर्मुक्तो वेदशास्त्रार्थकोविदः । सिद्धचारणगन्धर्वदेवविद्याधरादिभिः ॥ संस्तूयमानो मुनिभिः शंस्यमानो दिनेदिने । विचरत्यऽखिलांल्लोकान्बन्धुवर्गैः समं नरः ॥ एवं चिराय निर्वाह्य देवस्यानुचरो

मवाप्नोति पुनात्यासप्तमं कुलम् । नाशयेद्विघ्नसंघातांस्तेन वैनायकं स्मृतम् ॥ स्तवराजमनुसरञ्जपन्हृदयाग्रे विलिखन्पठन्नपि । स सुरासुरसिद्धचारणैर्मुनिभिः प्रत्यहमेव पूज्यते ॥ तरति च भवचक्रं सर्वमोहं निहन्ति क्षिपति च परवादं मान्यते बन्धुवर्गैः । अखिलमपि च लोकं क्षेमतामाशु नीत्वा व्रजति यतिभिरीड्यं शाश्वतं धाम मर्त्यः ॥ यो जपति स्तवराजमशोकः क्षेमतमं पदमेति मनुष्यः । चारणसिद्धसुरैरभिवन्द्यो याति पदं परमं स विमुक्तः ॥ जपेद्यः स्तवराजाख्यमिमं प्रातः स्तवोत्तमम् । तस्यापचारं क्षमते सर्वदैव विनायकः ॥ सर्वान्निहन्ति वै विघ्नान्विपदश्च समन्ततः । अशेषाभिर्गणाध्यक्षः सम्पद्भिरभिषिञ्चति ॥ अस्य च प्रणता लक्ष्मीः कटाक्षानुविधायिनी । किं करोमीति वै भीत्या पुरस्तादेव तिष्ठति ॥ तस्मान्निःश्रेयसं गन्तुमतिभक्त्या विचक्षणः । स्तवराजं जपेज्जन्तुर्धर्मकामार्थसिद्धये ॥ आधिव्याध्यस्त्रशस्त्राग्नितपःपङ्कार्णवादिषु । भयेष्वन्येषु चाप्येतत्स्मरन्मुक्तो भवेन्नरः ॥ स्तवराजं सकृज्जप्त्वा मार्गं गच्छति मानवः । न जातु जायते तस्य चौरव्याघ्रादिभिर्भयम् ॥ यथा वरिष्ठो देवानामशेषाणां विनायकः । तथा स्तवो वरिष्ठोयं स्तवानां शम्भुनिर्मितः ॥ अवतीर्णो यदा देवो विघ्नराजो विनायकः । तदा लोकोपकारार्थं प्रोक्तोयं शम्भुना स्वयम् ॥ विनायकप्रियकरो देवस्य हृदयङ्गमः । जप्यः स्तवोयं यत्नेन धर्मकामार्थसिद्धये ॥ "अस्य श्रीमहागणपतिस्तवराजमंत्रस्य ईश्वर ऋषिः, नानावृत्तानि छन्दांसि विनायको देवता वक्रतुण्ड इति बीजं एकदन्त इति शक्तिः आ-

त्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थं धर्मार्थ-कामसिद्ध्यर्थे पाठे विनियोगः" ॥ ध्यानं ॥ जेतुं यस्त्रिपुरं हरेण हरिणा व्याजाद्बलेर्बन्धने स्रष्टुं वारिरुहोद्भवेन विधिना शेषेण धर्तुं धराम् । पार्वत्या महिषासुरप्रमथने सिद्धाधिपैर्मुक्तये ध्यातः पञ्चशरेण लोकविजये पायात्स नागाननः ॥ ॥ "ईश्वर उवाच" ॥ ॐकारममृतं ब्रह्म शिवमक्षरमव्ययम् । यमामनन्ति वेदेषु तं प्रपद्ये विनायकम् ॥ यतः प्रवृत्तिर्जगतां यः साक्षी हृदयस्थितः । आधारभूतो विश्वस्य तं प्रपद्ये विनायकम् ॥ यस्य प्रसादाच्छक्राद्याः प्राणन्ति निमिषन्ति च । प्रवर्तकं तं लोकानां प्रणमामि विनायकम् ॥ शिखाग्रे द्वादशाङ्गुल्ये स्थितं सूक्ष्मतनुं विभुम् । युञ्जन्ति यं मरीच्याद्यास्तं नमामि गणाधि-पम् ॥ लीलया लोकरक्षार्थं द्विधाभूतो महेश्वरः । यः स्वयं जगतः साक्षी तं वन्दे द्विरदाननम् ॥ विघ्नेश्वरं विधातारं धातारं जगतामपि । प्रणमामि गणाध्यक्षं प्रणतार्तिविनाशनम् ॥ उत्सङ्गतल्पे यो देव्या भवान्याः क्रीडते विभुः । बालो हरन्म-नस्तस्यास्तं प्रपद्ये विनायकम् ॥ विधाय भूषणैश्चित्रैर्वेशकर्म मनोरमम् । यं दृष्ट्वा पश्यतीशानी तं प्रपद्ये विनायकम् ॥ लीलया यः सृजंल्लोकान्भिन्दन्नपि मुहुर्मुहुः । संक्रीडते महा-सत्वस्तं नतोस्मि गणाधिपम् ॥ सिन्दूरितमहाकुम्भस्तुङ्गदन्तः सुभैरवः । भिनत्ति दैत्यकरिणस्तं वन्दे द्विरदाननम् ॥ यस्य मूर्तिं व्रजन्त्याशु मदामोदानुषङ्गिणः । भ्रमरास्तीव्रसंरावास्तं नमामि विनायकम् ॥ गम्भीरभीममनिनदं श्रुत्वा यद्बृंहितं क्षणात् । पतन्त्यसुरनागेन्द्रास्तं वन्दे द्विरदाननम् ॥ यो मि-

नत्ति गिरीन्सर्वान्घोरनिर्घातभैरवैः । रवैः सन्त्रासजननैस्तं वन्दे द्विरदाननम् ॥ लीलया प्रहता येन पादाभ्यां धरणी क्षणात् । संशीर्यते सशैलौघा तं वन्दे चण्डविक्रमम् ॥ यत्करताडनैर्भिन्नमम्भः शतसहस्रधा । विशीर्यते समुद्राणां तं नतोस्मि गणाधिपम् ॥ विमुखा यत्र दृश्यंते भ्रष्टवीर्याः पदच्युताः । निष्प्रभा विबुधाः सद्यस्तं प्रपद्ये विनायकम् ॥ यद्भ्रूप्रणिहितां लक्ष्मीं लभन्ते वासवादयः । स्वतन्त्रमेकं नेतारं विघ्नराजं नमाम्यहम् ॥ यत्पादपांसुनिचयं बिभ्राणा मणिमौलिषु । अमरा बहु मन्यन्ते तं नतोस्मि गणाधिपम् ॥ वेदान्तगीतं पुरुषं वरेण्यमऽभयप्रदम् । हिरण्मयपुरान्तःस्थं तमस्मि शरणं गतः ॥ चित्सुधानन्दसन्मात्रं परानन्दस्वरूपिणम् । निष्कलं निर्मलं साक्षाद्विनायकमुपैमि तम् ॥ अनपायं च सद्भूतं भूतिदं भूतिवर्धनम् । नमामि सत्यविज्ञानमनन्तं ब्रह्मरूपिणम् ॥ अनाद्यन्तं महादेवप्रियपुत्रं मनोरमम् । द्विपाननं विभुं साक्षादात्मानं तं नमाम्यहम् ॥ विश्वामरेश्वरैर्वन्द्यमाधारं जगतामपि । प्रणमामि गणाध्यक्षं प्रणताज्ञानमोचनम् ॥ शिखाग्रे द्वादशाङ्गुल्ये स्थितं स्फटिकसन्निभम् । गोक्षीरधवलाकारं प्रणमामि गजाननम् ॥ अनाधारं नवाधारमनन्ताधारसंस्थितम् । धातारं च विधातारं तमस्मि शरणं गतः ॥ अनन्तदृष्टिं लोकादिमनन्तं विद्रुमप्रभम् । अप्रतर्क्यमनिर्देश्यं निरालम्बं नमाम्यहम् ॥ भूतालयं जगद्योनिमणीयांसमणोरपि । स्वसंवेद्यमसंवेद्यं वेद्यावेद्यं नमाम्यहम् ॥ प्रमाणप्रत्ययातीतं हंसमव्यक्तलक्षणम् । अनाविलमनाकारं तमस्मि शरणं गतः ॥ विश्वाकारमनाकारं विश्वाद्यमनामयम् । सकलं निष्कलं

नित्यं नित्यानित्यं नमाम्यहम् ॥ संसारवैद्यं सर्वज्ञं सर्वभेषज-
भेषजम् । आत्मानं सदसद्व्यक्तं धातारं प्रणमाम्यहम् ॥ भ्रूमध्ये
संस्थितं देवं नाभिमध्ये प्रतिष्ठितम् । हृन्मध्ये दीपवत्संस्थं वन्दे
सर्वस्य मध्यगम् ॥ हृत्पुण्डरीकनिलयं सूर्यमण्डलनिष्ठितम् । तार-
कान्तरसंस्थानं तारकं तं नमाम्यहम् ॥ तेजस्विनं विकर्तारं सर्व-
कारणकारणम् । भक्तिगम्यमहं वन्दे प्रणवप्रतिपादितम् ॥
अन्तर्योगरतैर्युक्तैः कल्पितैः स्वस्तिकासनैः । बद्धं हृत्कर्णिका-
मध्ये ध्यानगम्यं नमाम्यहम् ॥ ध्येयं दुर्ज्ञेयमद्वैतं त्रयीसारं
त्रिलोचनम् । आत्मानं त्रिपुराराते: प्रियसूनुं नमाम्यहम् ॥
स्कन्दप्रियं स्कन्दगुरुं स्कन्दस्याग्रजमेव च । स्कन्देन सहितं
शश्वन्नमामि स्कन्दवत्सलम् ॥ नमस्ते विघ्नराजाय भक्तविघ्नविना-
शिने । विघ्नाध्यक्षाय विघ्नानां निहन्त्रे विश्वचक्षुषे ॥ विघ्नदात्रेऽ-
न्यभक्तानां भक्तानां विघ्नहारिणे । विघ्नेश्वराय वीराय विघ्नेशाय
नमोनमः ॥ कुलाद्रिमेरुकैलासशिखराणां प्रभेदिने । दन्तभि-
न्नाभ्रमालाय करिराजाय ते नमः ॥ किरीटिने कुण्डलिने
मालिने हारिणे तथा । नमो मौञ्जीसनाथाय जटिने ब्रह्मचा-
रिणे ॥ डिण्डिमुण्डाय चण्डाय कमण्डलुधराय च । दण्डिने चैव
मुण्डाय नमोऽध्ययनशीलिने ॥ वेदाध्ययनयुक्ताय सामगान-
पराय च । त्र्यक्षाय च वरिष्ठाय नमश्चन्द्रशिखण्डिने ॥ कपर्दिने
करालाय शंकरप्रियसूनवे । सुताय हैमवत्याश्च हर्त्रे च सुरविद्वि-
षाम् ॥ ऐरावणादिभिर्दिव्यैर्दिग्गजैः संस्तुताय च । स्वबृंहित-
परित्रस्तैर्नमस्ते मुक्तिहेतवे ॥ कूष्माण्डगणनाथाय गणानां
पतये नमः । पापग्रहारोपाय्याय ... ग्रहमारिणे । ...

दन्तभिदे साक्षान्महतां भीषणाय च । ब्रह्मणश्च शिरोहर्त्रे विवस्वद्बन्धनाय च ॥ अग्नेश्चैव सरस्वत्या इन्द्रस्य च बलच्छिदे । भैरवाय सुभीमाय भयानकरवाय च ॥ विभीषणाय भीष्माय नागाभरणधारिणे । प्रमत्ताय प्रचण्डाय वक्रतुण्डाय ते नमः ॥ हेरम्बाय नमस्तुभ्यं प्रलम्बजठराय च । आखुवाहाय देवाय चैकदन्ताय ते नमः ॥ शूर्पकर्णाय शूराय परश्वधधराय च । सृणिहस्ताय धीराय नमः पाशासिपाणये ॥ धारणाय नमस्तुभ्यं धारणाभिरताय च । धारणाभ्यासयुक्तानां पुरस्तात्संस्तुताय च ॥ प्रत्याहाराय वै तुभ्यं प्रत्याहाररताय च । प्रत्याहाररतानां च प्रत्याहारस्थितात्मने ॥ विघ्नाध्यक्षाय दक्षाय लोकाध्यक्षाय धीमते । भूताध्यक्षाय भव्याय गणाध्यक्षाय ते नमः ॥ योगपीठान्तरस्थाय योगिने योगधारिणे । योगिनां हृदिसंस्थाय योगगम्याय ते नमः ॥ ध्यानाय ध्यानगम्याय शिवध्यानपराय च । ध्येयानामपि ध्येयाय नमो ध्येयतमाय च ॥ सप्तपातालपादाय सप्तद्वीपोरुजंघिने । नमो दिग्बाहवे तुभ्यं व्योमदेहाय ते नमः ॥ सोमसूर्याग्निनेत्राय ब्रह्मविद्यामदाम्भसे । ब्रह्माण्डकुण्डपीठाय सामघोषस्वनाय च ॥ ज्योतिर्मण्डलपुच्छाय हृदयालानकाय च । ध्यानार्द्रबद्धपादाय पूजाधोरणधारिणे ॥ सोमार्कबिम्बघण्टाय दिक्करीन्द्रवियोगिने । आकाशसरसो मध्ये क्रीडागहनशालिने ॥ सुमेरुदन्तकोशाय पृथिवीस्थलगाय च । सुघोषाय सुभीमाय सुरकुञ्जरभेदिने ॥ हेमाद्रिकूटमेत्रे च दैत्यदानवमर्दिने । गजाकाराय देवाय गजराजाय ते नमः ॥ ब्रह्मणे ब्रह्मरूपाय ब्रह्मगोप्त्रेऽव्ययाय च । ब्रह्मणे

ब्राह्मणायैव ब्रह्मणः प्रियबन्धवे ॥ यज्ञाय यज्ञगोत्रे च यज्ञानां फलदायिने । यज्ञहर्त्रे यज्ञकर्त्रे सर्वयज्ञमयाय च ॥ सर्वनेत्राधिवासाय सर्वैश्वर्यप्रदायिने । गुहाशयाय गुह्याय योगिने ब्रह्मवादिने ॥ १०० ॥ "ॐ गंतत्पुरुषाय विद्महे, वक्रतुण्डाय धीमहि, तन्नो दन्ती प्रचोदयात्" । ३ । एकाक्षरपरायैव मायिने ब्रह्मचारिणे । भूतानां भुवनेशानां पतये पापहारिणे ॥ सर्वारम्भनिहर्त्रे च विमुखानां निजार्चने । नमो नमो गणेशाय विघ्नेशाय नमो नमः ॥ विनायकाय वै तुभ्यं विकृताय नमो-नमः । नमस्तुभ्यं जगद्धात्रे नमस्तुभ्यं वियोगिने ॥ नमस्तुभ्यं त्रिनेत्राय त्रिनेत्रप्रियसूनवे । सप्तकोटिमहामन्त्रैर्मन्त्रितावयवाय ते ॥ मन्त्राय मन्त्रिणां नित्यं मन्त्राणां फलदायिने । लीलया लोकरक्षार्थं विभक्तनिजमूर्तये ॥ स्वयं शिवाय देवाय लोकक्षेमानुपालिने । नमोनमः क्षमाभर्त्रे नमः क्षेमतमाय च ॥ दयामयाय देवाय सर्वभूतदयालवे । दयाकर दयारूप दयामूर्ते दयापर ॥ दयाप्राप्य दयासार दयाकृतिरतात्मक । जगतां तु दयाकर्त्रे सर्वकर्त्रे नमो नमः ॥ नमः कारुण्यदेहाय वीराय शुभदन्तिने । भक्तिगम्याय भक्तानां दुःखहर्त्रे नमोस्तु ते ॥ त्रिपुरं दग्धुकामेन पूजिताय त्रिशूलिना । दयाशील दयाहार दयापर नमोस्तु ते ॥ नमः समस्तगीर्वाणवन्दिताङ्घ्रियुगाय ते । जगतां तस्थुषां भर्त्रे विघ्नहर्त्रे नमोस्तु ते ॥ नमो नमस्ते गणनायकाय सुनायकायाखिलनायकाय । विनायकायाभयदायकाय नमः शुभानामुपनायकाय ॥ गणाधिराजाय गणानुशास्त्रे गजाधिराजाय गजाननाय । [illegible] नमो नमो चैत्यविना-

शनाय ॥ अनामयायामलधीमयाय स्वमाययाविष्टजगन्मयाय । अमेयमायाविकसन्मयाय नमो नमस्तेस्तु मनोमयाय ॥ नमस्ते समस्ताधिनाथाय कर्त्रे नमस्ते समस्तोरुविस्तारभाजे । नमस्ते समस्ताधिकायातिभूम्ने नमस्ते पुनर्व्यस्तविन्यस्तधाम्ने ॥ पात्रे सुराणां प्रमथेश्वराणां शास्त्रेऽनुशास्त्रे सचराचरस्य । नेत्रे प्रनेत्रे च शरीरभाजां धात्रे चराणां भवते नमोऽस्तु ॥ नमोस्तु ते विघ्नविनाशकाय नमोस्तु ते भक्तभयापहाय । नमोस्तु ते मुक्तमनस्थिताय नमश्च भूयो गणनायकाय ॥ अखिलभुवनभर्त्रे सम्पदामेकदात्रे निखिलतिमिरभेत्रे निष्कलायाव्ययाय । प्रणतमनुजगोप्त्रे प्राणिनां त्राणकर्त्रे सकलविबुधशास्त्रे विश्वनेत्रे नमोऽस्तु ॥ दशनकुलिशभिन्नैर्निर्गतैर्दिग्गजानां विलसितशुभदन्तं मौक्तिकैश्चन्द्रगौरैः । भवनमुपसरन्तं प्रेक्ष्य गौरी भवन्तं सुदृढमथ कराभ्यां श्लिष्यते प्रेमयुक्ता ॥ मृदुनि ललितशीते तल्परङ्गे भवान्याः शुभविलसितभावां नृत्यलीलां विधाय । अचलदुहितुरङ्कादङ्कमन्यं विसर्पन्पितुरुपहरसि त्वं नृत्यहर्षोपहारम् ॥ भुजगवलयितेनोपस्पृशन्पाणिना त्वां सरभसमथ बाह्वोरन्तराले निवेश्य । कलमधुरसुगीतं नृत्तमालोकयंस्ते कलमविकलतालं चुम्बते हस्तपद्मे ॥ कुवलयशतशीतैर्भूरिकल्हारहृद्यैस्तव मुहुरपि गात्रस्पर्शनैः संप्रहृष्यन् । क्षिपति च सुविशाले स्वाङ्कमध्ये भवन्तं तव मुहुरनुरागान्मूर्ध्नि जिघ्रन्महेशः ॥ बालो बालपराक्रमः सुरगणैः संप्रार्थ्यसेऽहर्निशं गायन्किंपुरुषाङ्गनाविरचितैः स्तोत्रैरभिष्टूयसे । हाहाहूहुकतुम्बुरुप्रभृतिभिस्त्वं गीयसे नारदस्तोत्रैरद्भुतचेष्टितैः प्रतिदिनं प्रोद्गीयते सामभिः ॥ त्वां नमन्ति सुरासुरगणास्त्वां भजन्ति निखिला द्विजातयः । त्वां पठन्ति

मुनयः पुराविदस्त्वां स्मरन्ति यतयः सनातनाः ॥ परं पुराणं गुणिनं महान्तं हिरण्मयं पुरुषं योगगम्यम् । यमामनन्त्यात्मभुवं मनीषिणो विपश्चितं कविमप्यक्षयं च ॥ गणानान्त्वा गणनाथं सुरेन्द्रं कविं कवीनामतिमेध्यविग्रहम् । ज्येष्ठराजमृषभं केतुमेकमा नः शृण्वन्नूतिभिः सीद शश्वत् ॥ नमो नमो वाङ्मनसातिभूमये नमो नमो वाङ्मनसैकभूतये । नमो नमोनन्तसुखैकदायिने नमो नमोनन्तसुखैकसिन्धवे ॥ नमो नमः शाश्वतशान्तिहेतवे क्षमादयापूरितचारुचेतसे । गजेन्द्ररूपाय गणेश्वराय ते परस्य पुंसः प्रथमाय सूनवे ॥ नमो नमः कारणकारणाय ते नमो नमो मङ्गलमङ्गलात्मने । नमो नमो वेदविदां मनीषिणामुपासनीयाय नमो नमो नमः ॥ १३० ॥ "श्रीईश्वर उवाच" ॥ वैनायकं स्तवं पुण्यं सर्वपापप्रणाशनम् । चिन्ताशोकप्रशमनमायुरारोग्यवर्धनम् ॥ नृपाणां सततं रक्षा द्विजानां च विशेषतः । स्तवराज इति ख्यातं सर्वसिद्धिकरं परम् ॥ यः पठेच्छृणुयाद्वापि सर्वपापैः प्रमुच्यते। रूपं वीर्यं बलं प्रज्ञां यशश्चायुः समन्वितम् ॥ मनीषां सिद्धिमारोग्यं श्रियमप्यक्षयिष्णुताम् । सर्वलोकाधिपत्यं च सर्वदेवाधिराजताम् ॥ प्राप्याष्टगुणमैश्वर्यं प्राप्य भूतिं च शाश्वतीम् । उद्धृत्या सप्तमं वंशं दुस्तराद्भवसागरात् ॥ काञ्चनेन विमानेन शतनागायुतेन च । विचरत्यखिलांल्लोकान्सशरीरो गणाधिपः ॥ मत्प्रियश्च भवेन्मर्त्यः सर्वदेवप्रियः सदा । प्रियो विनायकस्यापि प्रियोस्माकं विशेषतः ॥ सङ्कल्पसिद्धः सर्वज्ञः सर्वभूतहिते रतः । स्तवराजं जपन्मर्त्यः सुहृद्भिः सह मोदते ॥ स्तवराजजपासक्तभावयुक्तस्य धीमतः । अस्मिञ्जगत्त्रये-
[illegible] न च [illegible]म् । [illegible] स्तवराज

जपेन्नरः । सकृज्जप्त्वा लभेन्मुक्तिं दुःस्वप्नेषु भयेष्वपि ॥ सर्वं तरति पाप्मानं ब्रह्मभूतो भवेन्नरः । तस्मात्संपूजितो ह्येष धर्मकामार्थसिद्धये ॥ स्तवराजमिमं स्तवोत्तमं प्रलपंश्चैव पठन्स्मरन्नपि । कुरुते शुभकर्म मानवः शुभमभ्येति शुभानि चाश्नुते ॥ बहुनात्र किमुक्तेन स्तवराजमिमं जपन् । सर्वं तद्भद्रमाप्नोति यद्यदिच्छति शाश्वतम् ॥ स्तवानामप्यशेषाणां वरिष्ठोयं यतः स्तवः । स्तवराज इति ख्यातिं सर्वलोकेषु यास्यति ॥ श्रीनन्दिकेश्वर उवाच ॥ इत्थमेष स्तवः प्रोक्तः प्रशस्तः शम्भुना स्वयम् । सर्वसिद्धिकरो नृणां सर्वाभीष्टफलप्रदः ॥ तस्मादनेन स्तोत्रेण स्तवराजेन मानवः । स्तवञ्जपन्स्मरन्वापि कुर्वन्निर्वाणमृच्छति ॥ एवं ते कथितं ह्येतत्क्रमेण परिपृच्छतः । विनायकस्य माहात्म्यं प्रतिष्ठार्चनयोर्विधिः ॥ प्रशंसा ब्रह्मगायत्र्याः कल्पस्तस्याश्च शोभनः । उक्तमेतत्परं ब्रह्म किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ॥ इति विरचयति स्म त्र्यम्बकः स्तोत्रमेतद्वरमिभवदनस्य स्वामिनोऽस्यादरेण । गुरुवरचरणाग्रान्मूर्ध्नि कृत्वा वराज्ञां पठितमिह वरेण्यं घोरविघ्नौघशान्त्यै ॥ लाक्षासिन्दूरवर्णं सुरवरनमितं मोदकैर्मोदितास्यं हस्ते दन्तं ददानं दिनकरसदृशं तेजसोग्रं त्रिनेत्रम् । दक्षे रत्नाक्षसूत्रं वरपरशुधरं साखुसिंहासनस्थं गाङ्गेयं रौद्रमूर्तिं त्रिपुरवधकरं विघ्नभक्षं नमामि ॥ नमताशेषविघ्नौघवारणं वारणाननम् । कारणं सर्वसिद्धीनां दुरितार्णवतारणम् ॥ शङ्करजगदम्बिकयोरङ्के पङ्केन खेलन्तम् । लम्बोदरमवलम्बे स्तम्भेरमराजचारुमुखम् ॥ इति श्रीभविष्योत्तर उत्तरखण्डे नन्दिकेश्वरसंवादे गणेशस्तवराजः समाप्तः ॥

हमारे क्रेयपुस्तक मिलने का पत्ता—

पं० केशवभट्ट ज्योतिषी पाठशाला टीचर, जिल्ला रैणावारी, महल्ला भाग ज्योगीलङ्कार कश्मीर—श्रीनगर.

क्रेयपुस्तकसूची	मूल्य
(१) नित्यकर्मविधिः (शिक्षा-स्नानविधि-सन्ध्योपासना-नैवेद्यमंत्र-पञ्चायतनपूजा-भोजनविधि-पञ्चगव्यविधिः गुरु-गायत्री-सरस्वती-गौरी-मुकुन्दमालादिस्तोत्रात्मक	।)
(२) कर्मकाण्डपुस्तकं (सांवत्सरिकपितृक्रियोपयोगि) ...	।।।=)
(३) वेदकल्पद्रुमः (हवनक्रियोपयोगी— ...	१।)
(४) मेखलापुस्तकं (ऋचक-विवाह-मेखला-अग्निकुण्डपूजा नान्दीमुखश्राद्ध-इहकेलिपूजा-कन्यासंस्कारात्मकम्	१॥)
(५) शिवपूजा (बहुरूपगर्भस्तोत्र-महिम्नःपारस्तोत्र-शिव-कवच-शिवनिर्वाण-चामरस्तोत्रत्रय ॐ नमः शिवा-यस्तोत्र-द्वय-शिवक्षमापनस्तोत्र-दीनाक्रन्द-शिवपूजा कैवल्योपनिषत-गणेशस्तवराजात्मिका ...	।=)
(६) गणेशदुर्गास्तोत्रावली (गणेशस्तोत्रत्रय-गणपतिविद्या-देवीध्यानरत्नमाला-शारिकास्तोत्र-ब्राह्मीविद्यात्मिका	।–)
(७) दुर्गापूजा (पञ्चस्तवी-सौन्दर्यलहरी-दुर्गापूजात्मिका)	।=)
(८) नित्यकर्मविधिः (वैश्वदेव-व्याहृति-वटुकपूजा-स्नानविधि-सन्ध्योपासनाद्यात्मिका) ...	[illegible]

Srinagar

Kashmir

Guru Nath

ॐ

विविधभक्तिग्रन्थेभ्यः समुद्धृता

आरतिः

श्रीस्वामी अमृतेश्वरमहादेव-

भक्तिप्रयोजना

'श्रीमतापशिवालय सिद्धलक्ष्मी भट्टयार'

इति

प्रसिद्धतमाभिधान-शिवमन्दिर-

पुरोहितवरेण सद्गुणवता

भक्तिमता च ताराचन्द्रेण

'पंडित विश्वनाथ एंड सन्स'

इत्येतेषामाधिपत्यस्थे

'कश्मीर प्रताप स्टीम प्रेस श्रीनगर'

इत्येतस्मिन्मुद्रणा

यन्त्रालये मुद्रापिता ॥ नं० १६१७

शाकाब्दाः १८४० ई०सं० १९१८ प्रथमावृत्तिः १०००

मूल्यम् एक आना ६ पाई

ॐ

श्रीगणेशाय नमः

ॐ वनस्पतिरसो दिव्यो गन्धाढ्यो सुमनोहरः आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोयं शिव गृह्यताम् ॥ १ ॥ स्वप्रकाशःस्वतेजश्च नमो मङ्गलभास्वरः ज्ञानशक्तिप्रतीकाशो दीपोयं शिव गृह्यताम् ॥ २ ॥ चामरं रजनीनाथ मरीचिप्रभमुत्तमम् । हेमदण्डयुतं दिव्यं गृहाण गिरिजापते ॥ ३ ॥ जय सर्वजनाधीश जय गौरीपते शिव । जय देव महादेव जय गङ्गाधरेश्वर ॥ ४ ॥ योभ्यर्चितः सुरगणैर्वरसिद्धिहेतोरछेत्तुं भयानि च करे परशुं दधानः । देवः स शम्भुदयितापरिवर्धितश्रीर्विघ्नान्निवारयतु वारणराजवक्त्रः ॥ ५ ॥ सिन्दूरकुंकुमहुताशनविद्रुमार्क रक्ताब्जदाडिमनिभाय चतुर्भुजाय हेरम्बभैरवगणेश्वरनायकाय सर्वार्थसिद्धिफलदाय गणेश्वराय ॥ ६ ॥ कनकरचितगण्ठः निर्मला यस्य शक्तिः पवनजवविधूता यस्य रक्तापताका । गगनतलविचारी यस्य केतुर्मयूरः स दहतु मम शत्रून्कीर्तितः कार्त्तिकीयः ॥ ७ ॥ वन्दे रुद्रमुमापतिं सुरगुरुं वन्दे जगत्कारणं वन्दे पन्नगभूषणं शशिधरं वन्दे पशूनां पतिम् । वन्दे सूर्यशशाङ्कवह्निनयनं वन्दे मुकुन्दप्रियं वन्दे शैलसुतामनोहरतनुं वन्दे शिवं शङ्करम् ॥ ८ ॥ व्याप्तचराचर ॥ जै शिव ॐकारः ॥ अतिभीषण ॥ जय नारायण ॥ अच्युतं केशवं ॥ अङ्गनामंऽगनां ॥

अथ शिवस्तुतिः ॥

ॐव्याप्तचराऽचरभावविशेषं, चिन्मयमेकमऽनन्तमनादिम् ।
भैरवनाथमऽनाथशरण्यं, त्वन्मयचित्ततया हृदि वन्दे ॥ १ ॥
त्वन्मयमेतदऽशेषमिदानीं, भाति मम त्वदऽनुग्रहशक्त्या ।
त्वं च महेश ! सदैव ममाऽत्मा, स्वाऽऽत्ममयं मम तेन समस्तम् ॥ २ ॥
स्वात्मनि विश्वगते त्वयि नाथे, तेन न संसृतिभीतिः कथाऽस्ति ।
सत्स्वपि दुर्धरदुःखविमोह,त्रासविधायिषु कर्मगणेषु ॥ ३ ॥
अन्तक ! मां प्रति मा दृशमेनां, क्रोधकरालतमां विनिधीहि ।
शंकरसेवनचिन्तनधीरो, भीषणभैरवशक्तिमयोऽस्मि ॥ ४ ॥
इत्थमुपोढभवन्मयसंविद्दीधितिदारितभूरितमिस्रः ।
मृत्युयमान्तककर्मपिशाचै,र्नाथ ! नमोऽस्तु न जातु बिभेमि ॥ ५ ॥
प्रोदितसत्यविबोधमरीचि,प्रोक्षितविश्वपदार्थसतत्त्वः ।
भावपरामृतनिर्भरपूर्णे, त्वय्यऽहमाऽऽत्मनि निर्वृतिमेमि ॥ ६ ॥
मानसगोचरमेति यदैव,क्लेशदशाऽतनुतापविधात्री ।
नाथ ! तदैव ममत्वदऽभेदस्तोत्रपराऽमृतवृष्टिरुदेति ॥ ७ ॥
शंकर ! सत्यमिदं व्रतदान,स्नानतपो भवतापविनाशि ।
तावकशास्त्रपराऽमृतचिन्ता स्यन्दति चेतसि निर्वृतिधाराः ॥ ८ ॥
नृत्यति गायति हृष्यति गाढं, संविदियं मम भैरवनाथ ।
त्वां प्रियमाऽप्य सुदर्शनमेकं, दुर्लभमऽन्यजनैः समयज्ञम् ॥ ९ ॥
वसुरसपौषे कृष्णदशम्या,मऽभिनवगुप्तः स्तवमिदमकरोत् ।
येन विभुर्भवमरुसन्तापं शमयति झटिति जनस्य दयालुः ॥ १० ॥
इति अभिनवगुप्ताऽऽचार्यकृता शिवस्तुतिः समाप्ता ॥

जै शिव ओंकारः स्वामी हर शिव ओंकारः ब्रह्मा विष्णु सदाशिव भोलानाथ महेश्वर अर्धांगेगौरः ओं हर हर हर महादेव ॥ जै शिव ओंकारः० ॥ १ ॥ एकानन चतुरानन पञ्चानन राजे शिव पञ्चानन राजे हंसासन गरुडासन वृषभासन साजे ओं हर हर हर महादेव जै शिव ओंकारः० ॥ २ ॥ द्विभुज चार चतुर्भुज दशभुज तू सोहै शिवजी दशभुज तू सोहै तीनों एकसुरूपाः त्रिभुवन मन मोहै ओं हर हर हर महादेव जै शिव ओंकारः० ॥ ३ ॥ अक्षमाला वनमाला रुण्डमाला धारी शिवजी रुण्डमाला धारी चन्दनमृगमदसुलेपन बाले शशिधारी ओं हर हर हर महादेव जै शिव ओंकारः० ॥ ४ ॥ श्वेताम्बर पीताम्बर भस्माम्बरअंगे शिवजी भस्माम्बरअंगे सनकादिक पिपलादिक भूतादिक संगे ओं हर हर हर महादेव जै शिव ओंकारः० ॥ ५ ॥ करमध्ये करमण्डल चक्र त्रिशूल धर्ता शिवजी चक्र त्रिशूल धर्ता युगहर्ता युगकर्ता युगनिश्चयहर्ता ओं हर हर हर महादेव जै शिव ओंकारः० ॥ ६ ॥ तीनों एकसुरूपाः अन्तरनान्तरसो शिवजी अन्तरनान्तरसो मनमांगत फलपावत भवसागरतरसो ओं हर०जै शिव ओंकारः ० ७ चौंसठ जोगन मण्डल गावत निरत करत भैरव शिव जी निरत करत भैरव भाजे ताल मृदंगा और भाजत डुमरु ओं हर हर हर महादेव जै शिव ओंकारः० ॥ ८ ॥ काशीमें एकनन्दा ब्रह्मचारी शिवजी एकनन्दा ब्रह्मचारी नित्य उठ भोगलगावत महिमाअधिकारी ओं हर हर हर महादेव जै शिव ओंकारः० ॥ ९ ॥ शिवजीकी आरति प्रतिदिन जोगावे शिवजी सब दिन जोगावे भजत शिवानन्दस्वामी भजत हरि हर स्वामी मनइच्छाफलपावे ओं हर हर हर महादेव जै शिव ओंकारः० ॥ १० ॥

अतिभीषणकटुभाषणयमकिंकरपटले कृतताडनपरिपीडनमरणाग-
मसमये । उमया सह मम चेतसि यमशासन निवसन् शिव शं-
कर शिव शंकर हर मे हर दुरितम् ॥ १ ॥ अतिदुर्नय चपलेन्द्रि-
यरिपुसञ्चयदलिते पविकर्कशकटुजल्पितखलगर्हणचलिते । शिव-
या सह मम चेतसि शशिशेखर निवसन् शिव शंकर० ॥ २ ॥
भवभञ्जन सुररञ्जन खलुवञ्चन पुरहन् दनुजान्तक मदनान्तक
रविजान्तक भगवन् । गिरिजावर करुणाकर परमेश्वर भयहन्
शिव शंकर० ॥ ३ ॥ शक्रशासन क्रतुशासन चतुराश्रमविषमे क-
लिविग्रहभवदुर्ग्रहनृपदुर्बलसमये । द्विजक्षत्रियवनिताशिशुदरकम्पि-
तहृदये शिव शंकर शिव शंकर हर मे हर दुरितम् ॥ ४ ॥

अथ जयस्तुतिर्विष्णोः ॥

जय नारायण जय पुरुषोत्तम जय वामन कंसारे उद्धर मामऽसुरे-
शविनाशिन् पतितोऽहं संसारे । घोरं हर मम नरकरिपो केशव
कल्मषभारं मामऽनुकम्पय दीनमऽनाथं कुरु भवसागरपारम् ॥ १ ॥
जय जय देव जयाऽसुरसूदन जय केशव जय विष्णो । जय ल-
क्ष्मीमुखकमलमधुव्रत जय दशकन्दरजिष्णोः घोरं हर० ॥ २ ॥
यद्यपि सकलमऽहं कलयामि हरे नहि किमऽपि ससत्त्वं । तदऽपि
न मुञ्चति मामिदमऽच्युत पुत्रकलत्र ममत्वम् घोरं हर० ॥ ३ ॥
पुनरऽपि जननं पुनरपि मरणं, पुनरपि गर्भनिवासं । सोढुमऽलं
पुनरऽस्मिन्माधव मामुद्धर निजदासम् घोरं हर० ॥ ४ ॥ त्वं जन-
नी त्वं जनकः प्रभुरऽच्युत त्वं स्वहृत्कुलमित्रं । त्वं शरणं शरणाग-
तवत्सल त्वं भवजलधिवहित्रम् घोरं हर० ॥ ५ ॥ जनकसु-

तापतिचरणपरायणशङ्करमुनिवरगीतं धारय मनसि कृष्ण पुरुषोत्तम
वारय संसृतिभीतिम्। घोरं हर०॥ ६॥ अच्युतं केशवं रामना-
रायणं कृष्णदामोदरं वासुदेवं हरिम्। श्रीधरं माधवं गोपिकावल्लभं
जानकीनायकं रामचन्द्रं भजे॥ १॥ शूरजं शैशवं सत्यभामाधवं
श्रीधरं श्रीपतिं राधिकाराधितम्। इन्दिरामन्दिरं चेतसा सुन्दरं दे-
वकीनन्दनं नन्दजं सम्भजे॥ २॥ अङ्गनामङ्गनामन्तरे माधवो मा-
धवं माधवं चान्तरेणांगना। इत्थमाकल्पिते मण्डले मध्यगः स-
ञ्जगौ वेणुना देवकीनन्दनः॥ ३॥ बालिका बालिका तालली-
लालयः संगलन्दर्शितभ्रूलताविभ्रमः। गोपिका गीतदत्तावदानः
स्वयं सञ्जगौ वेणुना देवकीनन्दनः॥ ४॥ जयतु जयतु देवो
देवकीनन्दनोयं जयतु जयतु कृष्णो वृष्णिवंशप्रदीपः। जयतु ज-
यतु मेघश्यामलः कोमलांगो जयतु जयतु पृथ्वीभारनाशो मुकुन्दः
॥ ५॥ बोल श्रीस्वामी अमृतेश्वर महादेवकी जय॥ इति प्रथमाआर-
तिः॥ ॐ नागेन्द्रहाराय त्रिलोचनाय भस्मांगरागाय महेश्वराय।
देवाधिदेवाय दिगंबराय तस्मै नकाराय नमः शिवाय॥ १॥ मा-
तंगचर्मांबरभूषणाय समस्तगीर्वाणगणार्चिताय। त्रैलोक्यनाथाय
पुरान्तकाय तस्मै मकाराय नमः शिवाय॥ २॥ शिवासुखाम्भो-
जविकासनाय दक्षस्य यज्ञस्य विनाशनाय। चन्द्रार्कवैश्वानरलोचना-
य तस्मै शिकाराय नमः शिवाय॥ ३॥ वसिष्टकुम्भोद्भवगौतमा-
दिमुनीन्द्रवन्द्याय गिरीश्वराय। श्रीनीलकण्ठाय वृषध्वजाय तस्मै
वकाराय नमः शिवाय॥ ४॥ यज्ञस्वरूपाय जटाधराय पिनाकह-
स्ताय सनातनाय। नित्याय शुद्धाय निरञ्जनाय तस्मै यकाराय
नमः शिवाय॥ ५॥ शिवपञ्चाक्षरस्तोत्रं यः पठेच्छिवसन्निधौ।

शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते ॥ ओंकारं बिन्दुसंयुक्तं नित्यं ध्यायन्ति योगिनः । कामदं मोक्षदं चैव ओंकारं तं नमाम्यहम् ॥ १ ॥ न जातो न मृतो यश्च क्षयो यस्य न विद्यते । नमन्ति देवताः सर्वे नकारं तं नमाम्यहम् ॥ २ ॥ महादेवं महावक्त्रं महाध्यानपरायणम् । महापापहरं देवं मकारं तं नमाम्यहम् ॥ ३ ॥ शिवात्परतरो नास्ति शिवशास्त्रेषु निश्चितम् । शमन्ति सर्वपापानि शिकारं तं नमाम्यहम् ॥ ४ ॥ वाहनो वृषभो यस्य वासुकिः कण्ठभूषणम् । वामे शक्तिधरं देवं वकारं तं नमाम्यहम् ॥ ५ ॥ यत्र यत्र स्थितो देवःसर्वव्यापी महेश्वरः । यो गुरुः सर्वदेवानां यकारं तं नमाम्यहम् ॥ ६ ॥ (षडक्षरमिदंस्तोत्रं यः पठेच्छिवसन्निधौ । शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते ॥) करचरणकृतं वाक्कायजं कर्मजं वा श्रवणनयनजं वा मानसं वाऽपराधम् । विदितमविदितं वा सर्वमेतत्क्षमस्व जय जय करुणाब्धे श्रीमहादेव शम्भो ॥ अपारसंसारमहाम्बुधिप्लवः समस्तपापेन्धनहव्यवाहनः । विपद्द्रुमोन्मूलनचण्डमारुतो नमः शिवायेति ममास्तु सज्जपः ॥ आकर्णयाऽशु कृपणस्य वचांसि सम्यक् लब्धोऽसि नाथ बहुभिर्ननु जन्मवृन्दैः । अद्य प्रभो यदि दयां कुरुषे न मे त्वं त्वत्तः परं कथय कं शरणं व्रजामि ॥ ददातीष्टान्भोगान् क्षपयति रिपून् हन्ति विपदो दहत्याधीन्व्याधीञ्शमयति सुखानि प्रतनुते । हठादऽन्तर्दुःखं दलयति पिनष्टीष्टविरहं सकृद्ध्याता देवी किमिव निरवद्यं न कुरुते ॥ पिता माता भ्राता सुहृदऽनुचरः सद्म गृहिणी वपुः पुत्रो मित्रं धनमपि यदा मां विजहति । तदा मे भिन्दाना सपदि भयमोहान्धतमसां महाज्योतिस्त्वं मातर्भव करुणया सन्निधिकरी ॥ भवानि त्वं

दासे मयि वितर दृष्टिं सकरुणामिति स्तोतुं वाञ्छन्कथयति भवानि त्वमिति यः। तदैव त्वं तस्मै दिशसि निजसायुज्यपदवीं मुकुन्दब्रह्मेन्द्रस्फुटमुकुटनीराजितपदाम्॥ मनुष्यास्तिर्यञ्चो मरुतइति लोकत्रयमिदं भवाम्भोधौ मग्नं त्रिगुणलहरी कोटिलुठितम्। कटाक्षश्चेदऽत्र क्वचन तव मातः करुणया शरीरी सद्योऽयं व्रजति परमानन्दतनुताम्॥ शिवस्त्वं शक्तिस्त्वं त्वमऽसि समया त्वं समयिनी त्वमात्मा त्वं दीक्षा त्वमऽयमऽणिमादिगुणगणः। अविद्या त्वं विद्या त्वमऽसि निखिलं त्वं किमऽपरं पृथक्तत्त्वं त्वत्तो भगवति न वीक्षामह इमे॥ देवि त्र्यम्बकपत्नि पार्वति सति त्रैलोक्यमातः शिवे शर्वाणि त्रिपुरे मृडानि वरदे रुद्राणि कात्यायनि। भीमे भैरवि चण्डि शर्वरि कले कालक्षये शूलिनि त्वत्पादप्रणतानऽनन्यमनसः पर्याकुलान्पाहि नः॥ शान्ताकारं भुजगशयनं पद्मनाभं सुरेशं विश्वाधारं गगनसदृशं मेघवर्णं शुभाङ्गम्। लक्ष्मीकान्तं कमलनयनं योगिभिर्ध्यानगम्यं वन्दे विष्णुं भवभयहरं सर्वलोकैकनाथम्॥ क्षीरसागरतरंगशीकरासारतारकितचारुमूर्तये। भोगिभोगशयनीयशायिने माधवाय मधुविद्विषे नमः॥ मातर्नमामि कमले कमलायताक्षि श्रीविष्णुहृत्कमलवासिनि विश्वमातः। क्षीरोदजे कमलकोमलगर्भगौरि लक्ष्मि प्रसीद सततं नमतां शरण्ये॥ लक्ष्मीवशीकरणचूर्णसहोदराणि त्वत्पादपङ्कजरजांसि चिरं जयन्ति। यानि प्रणाममिलितानि नृणां ललाटे लुम्पन्ति दैवलिखितानि दुरक्षराणि॥ ॐ शन्नो मित्रः शं वरुणः शन्नो भवत्वर्यमा शन्न इन्द्रो बृहस्पतिः शन्नो विष्णुरुरुक्रमः नमो ब्रह्मणे नमो वायवे नमस्ते वायो त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि त्वामेव प्रत्यक्षं ब्रह्म वदिष्या-

मि ऋतं वदिष्यामि सत्यं वदिष्यामि तन्मामऽवतु तद्वक्तारमऽवत्व-ऽवतु मामऽवतु वक्तारं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ सह नावऽवतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै तेजस्विनौ अधीतं अस्तु मा विद्विषावहै शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ शन्नो मित्रः शं वरुणः शन्नो अस्त्वर्यमा शन्न इन्द्रश्चाग्निश्च शन्नो विष्णुरुरुक्रमः नमो ब्रह्मणे नमो वायवे नमस्ते वायो त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि त्वामेव प्रत्यक्षं ब्रह्माऽवादिषम् ऋतमऽवादिषं सत्यमऽवादिषं तन्मामाऽऽवीत्तद्वक्तारमाऽऽवीदाऽऽवीन्मामाऽऽवीद्वक्तारं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ सह नावऽवतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै तेजस्विनौ अधीतमस्तु मा विद्विषावहै शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ शुभमस्तु सर्वजगतां परहितनिरताः भवन्तु भूतगणाः । दोषाः प्रयान्तु शान्तिं सर्वत्र सुखिनो भवन्तु लोकाः ॥ सर्वे भवन्तु सुखिनः सर्वे सन्तु निरामयाः । सर्वे भद्राणि पश्यन्तु मा कश्चिद् दुःखभाग्जनः राजस्वस्ति प्रजास्वस्ति देशस्वस्ति तथैव च यजमानगृहे स्वस्ति स्वस्ति गोब्राह्मणेषु च ॥ नमो ब्राह्मण्यदेवाय गोब्राह्मणहिताय च जगद्धिताय कृष्णाय गोविन्दाय नमो नमः ॥ वपुष्प्रादुर्भावादऽनुमितमिदं जन्मनि पुरा पुरारे नैवाऽहं क्वचिदऽपि भवन्तं प्रणतवान् । नमन्मुक्तः संप्रत्यऽतनुरऽहमऽग्रेऽप्यऽनतिमान् महेश क्षन्तव्यं तदिदमऽपराधद्वयमऽपि ॥ मा भैर्मन्दमनो विचिन्त्य बहुधा यामीश्चिरं यातना नामी नः प्रभवन्ति पापरिपवः स्वामी ननु श्रीधरः । आलस्यं व्यपनीय भक्तिसुलभं ध्यायस्व नारायणं लोकस्य व्यसनापनोदनकरो दासस्य किं न क्षमः ॥ कल्पान्तकालोप्रकटुग्रकोपःस्फुटाट्टहासश्चलिताण्डकोशः । घोरारिसेनार्णवदुर्निवारो म-

ह्याभयाद्रक्षतु वीरभद्रः ॥
पृथिवी शान्तिरऽन्तरिक्षं शान्तिर्द्यौः शान्तिर्दिशः शान्तिराऽऽपः शान्तिरोषधयः शान्तिर्वनस्पतयः शान्तिस्त्वयाऽहं शान्त्या सर्वशान्त्या मह्यं द्विपदे चातुष्पदे शान्तिं करोमि शान्तिर्नो अस्तु शान्तिरऽसि शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ ओं यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते येन जातानि जीवन्ति यत्प्रयन्त्यऽभिसंविशन्ति तद्देव ब्रह्म ॥ सतो वा इमानि भूतानि जायन्ते सतो जातानि जीवन्ति सत प्रयन्त्यऽभिसंविशन्ति सदेव ब्रह्म ॥ चितो वा इमानि भूतानि जायन्ते चितो जातानि जीवन्ति चितं प्रयन्त्यऽभिसंविशन्ति चिदेव ब्रह्म ॥ आनन्दात्खलु इमानि भूतानि जायन्ते आनन्देन जातानि जीवन्ति आनन्दं प्रयन्त्यऽभिसंविशन्ति आनन्दं ब्रह्म ॥ देवदेव महादेव शरणागतवत्सल । नान्यस्त्रातास्ति मे कश्चित्त्वदृते परमेश्वर ॥ शङ्करस्य च ये भक्ताः शान्ताः तद्गतमानसाः । तेषां दासस्य दासोऽहं भूयां जन्मनि जन्मनि ॥
य उदगात्पुरस्तान्महतो अर्णवाद्विभ्राजमानः सरिरस्य मध्ये स मामृषभो रोहिताक्षः सूर्यो विपश्चिन्मनसा पुनातु यद्ब्रह्माऽवादिष्मस्तन्मा मा हिंसीत्सूर्याय विभ्राजाय वै नमो नमः ॥ भोल अमृतेश्वर० आधीनामगदं दिव्यं व्याधीनां मूलकृन्तनम् । उपद्रवाणां दलनं महादेवमुपास्महे ॥ योगीश्वराऽप्रमेयात्मन्देवदेव जगत्पते । पाहि मां घोरसंसारसंकटात्परमेश्वर ॥ जन्मकोटिकृतं पापं पुरोक्षं प्रकटं च यत् । तत्सर्वं नाशमायातु तमः सूर्योदये यथा ॥
शिव हर शङ्कर नमामि शंकर शिव शंकर शम्भो । हे गिरिजापते भवानि शंकर शिव शंकर शम्भो ॥ बोल गिरिजापति शिव शा-

कर स्वामी की जय ॥ हरे राम हरे राम राम राम हरे हरे । हरे कृष्ण हरे कृष्ण कृष्ण कृष्ण हरे हरे ॥ ३ ॥ अन्तर्भक्तिचमत्कारचर्वणाऽऽमीलितेक्षणः नमो मह्यं शिवायेति पूजयन्ध्यां तृणान्यऽपि ॥

अथ शिवनिर्वाणस्तोत्रम् ॥

ॐ नमः शिवाय

ॐ जयत्यनन्यसामान्यप्रकृष्टगुणवैभवः ।
संसारनाटकारम्भनिर्वाहणकविः शिवः ॥ १ ॥

ॐ नमः शिवाय भूतभव्यभाविभावभाविने । ॐ नमः शिवाय मातृमानमेयकल्पनाजुषे । ॐ नमः शिवाय भीमकान्तशान्तशक्तिशालिने । ॐ नमः शिवाय शाश्वताय शंकराय शम्भवे । ॐ नमः शिवाय निर्निकेतनिःस्वभावमूर्तये । ॐ नमः शिवाय निर्विकल्पनिष्प्रपञ्चसिद्धये । ॐ नमः शिवाय निर्विवादनिष्प्रमाणसिद्धये । ॐ नमः शिवाय निर्मलाय निष्कलाय वेधसे । ॐ नमः शिवाय पार्थिवाय गन्धमात्रसंविदे । ॐ नमः शिवाय षड्रसादिसामरस्यतृप्तये । ॐ नमः शिवाय तैजसाय रूपतानिरूपिणे । ॐ नमः शिवाय पावनाय सर्वभावसंस्पृशे । ॐ नमः शिवाय नाभसाय शब्दमात्रराविणे । ॐ नमः शिवाय निर्गलन्मलव्यपायपायवे । ॐ नमः शिवाय विश्वसृष्टिसौष्टवैकमीढुषे । ॐ नमः शिवाय सर्वतः प्रसारिपादसंपदे । ॐ नमः शिवाय विश्वभोग्यभोगयोग्यपाणये । ॐ नमः शिवाय वाचकप्रपञ्चवाच्यवाचिने । ॐ नमः शिवाय नस्यगन्धसर्वगन्धबन्धवे । ॐ नमः शिवाय पुद्गलालिलोलिकाप्रशा-

ल्लिने। ॐ नमः शिवाय चाक्षुषाय विश्वरूपसन्दृशे। ॐ नमः शि-
वाय सद्गुणत्रयाविभागभूमये। ॐ नमः शिवाय पूरुषाय भो-
क्तृताभिमानिने। ॐ नमः शिवाय सर्वतो नियन्तृतानियामिने।
ॐ नमः शिवाय कालभेदकल्पनोपकल्पिने। ॐ नमः शिवाय
किञ्चिदेवकर्तृतोपपादिने। ॐ नमः शिवाय शुद्धविद्यतत्त्वमन्त्ररूपि-
णे। ॐ नमः शिवाय दृक्क्रियाविकस्वरेश्वरात्मने। ॐ नमः शिवा-
य सर्वविद्प्रभो सदाशिवाय ते। ॐ नमः शिवाय वाच्यवाचका-
ध्वषट्कभित्तये। ॐ नमः शिवाय वर्णमन्त्रसत्पदोपपादिने। ॐ न-
मः शिवाय पञ्चधाकलाप्रपञ्चपञ्चिने। ॐ नमः शिवाय सौरजैन-
बौद्धशुद्धिहेतवे। ॐ नमः शिवाय भक्तिमात्रलभ्यदर्शनाय ते।
ॐ नमः शिवाय सर्वतो गरीयसां गरीयसे। ॐ नमः शिवाय स-
र्वतो महीयसां महीयसे। ॐ नमः शिवाय सर्वतः स्थवीयसां स्थ-
वीयसे। ॐ नमः शिवाय तुभ्यमऽस्त्वऽणीयसामऽणीयसे। ॐ न-
मः शिवाय मन्दराद्रिकन्दराधिशायिने। ॐ नमः शिवाय जाह्नवी-
जलोज्ज्वलाभजूटिने। ॐ नमः शिवाय बालचन्द्रचन्द्रिकाकिरी-
टिने। ॐ नमः शिवाय सोमसूर्यवह्निमात्रनेत्र ते। ॐ नमः शिवा-
य कालकूटकण्ठपीठसुश्रिये। ॐ नमः शिवाय धर्मरूपपुङ्गवध्व-
जाय ते। ॐ नमः शिवाय भस्मधूलिशालिने त्रिशूलिने। ॐ न-
मः शिवाय सर्वलोकपालिने कपालिने। ॐ नमः शिवाय सर्वदै-
त्यमर्दिने कपर्दिने। ॐ नमः शिवाय नित्यनग्ननाकिने पिनाकिने।
ॐ नमः शिवाय नागराजहारिणे विहारिणे। ॐ नमः शिवाय
शैलजाविलासिने सुखासिने। ॐ नमः शिवाय मन्मथप्रमाथिने
पुरप्लुषे। ॐ नमः शिवाय कालदेहदाहयुक्तिकारिणे। ॐ नमः

शिवाय नागकृत्तिवाससेऽप्यऽवाससे । ॐ नमः शिवाय भीषण-श्मशानभूमिवासिने । ॐ नमः शिवाय पीठशक्तिपीठकोपभेदिने । ॐ नमः शिवाय सिद्धमन्त्रयोगिने वियोगिने । ॐ नमः शिवाय सर्वदिक्चतुर्नयाधिकारिणे । ॐ नमः शिवाय सर्वतीर्थतीर्थताविधायिने । ॐ नमः शिवाय साङ्गवेदतद्विचारचारवे । ॐ नमः शिवाय षट्पादार्थषोडशार्थवादिने । ॐ नमः शिवाय साङ्ख्ययोगपाञ्चरात्रपञ्चिने । ॐ नमः शिवाय भोग्यदायिभोग्यदानतन्त्रिणे । ॐ नमः शिवाय पारगाय पारणाय मन्त्रिणे । ॐ नमः शिवाय पारपार्थिवस्वरूपरूपिणे । ॐ नमः शिवाय सर्वमण्डलाधिपत्यशालिने । ॐ नमः शिवाय सर्वशाक्तवासनानिवासिने । ॐ नमः शिवाय सर्वतन्त्रवासनारसात्मने । ॐ नमः शिवाय सर्वमन्त्रदेवतानियोगिने ॐ नमः शिवाय स्वास्थिताय नित्यकर्ममायिने । ॐ नमः शिवाय कालकल्पकल्पिने सुलालिने । ॐ नमः शिवाय भक्तकायसाख्यदाय शम्भवे । ॐ नमः शिवाय भूर्भुवःस्वरात्मलक्षयलक्षिणे । ॐ नमः शिवाय शून्यभावशान्तरूपधारिणे । ॐ नमः शिवाय सर्वभावशुद्धशुद्धिहेतवे ।

ॐ नमः शिवाय भास्वते । ॐ नमः शिवाय भर्ग ते ।
ॐ नमः शिवाय शर्व ते । ॐ नमः शिवाय गर्व ते ।
ॐ नमः शिवाय खर्व ते । ॐ नमः शिवाय पर्व ते ।
ॐ नमः शिवाय रुद्र ते । ॐ नमः शिवाय भीम ते ।
ॐ नमः शिवाय विष्णवे । ॐ नमः शिवाय जिष्णवे ।
ॐ नमः शिवाय धन्विने । ॐ नमः शिवाय खड्गिने ।
ॐ नमः शिवाय चर्मिणे । ॐ नमः शिवाय वर्मिणे ।

ॐ नमः शिवाय भामिने । ॐ नमः शिवाय कामिने ।
ॐ नमः शिवाय योगिने । ॐ नमः शिवाय भोगिने ।
ॐ नमः शिवाय तिष्ठते । ॐ नमः शिवाय गच्छते ।
ॐ नमः शिवाय हेतवे । ॐ नमः शिवाय सेतवे ।
ॐ नमः शिवाय सर्वतः । ॐ नमः शिवाय सर्वशः ।
ॐ नमः शिवाय सर्वथा । ॐ नमः शिवाय सर्वदा ।

शिव भव शर्व रुद्र हर शंकर भूतपते गिरिश गिरीश भर्ग शशिशेखर नीलगल । त्रिनयन वामदेव गिरिजाधव माररिपो जय जय देव देव भगवन् भवतेऽस्तु नमः ॥ एतामष्टोत्तरशतनमस्कारसंस्कारपूतां भूतार्थव्याहृतिनुतिमुदाहृत्य मृत्युञ्जयस्य । कश्चिद्विद्वान्यदिह कुशलं सञ्चिनोति स्म लोके तेनान्येषां भवतु पठतां वाञ्छितार्थस्यसिद्धिः ॥ इति श्री व्यासमुनिना विरचितं शिवनिर्वाणस्तोत्रं सम्पूर्णम्

अथ गुरुस्तुतिः ॥

ॐ नमो गुरुवे ॥ यः सर्वात्माखिलजनविभुर्देवदेवो महेशः स्वातन्त्र्यस्थो ध्रुवपदगतो निश्चलात्मा वरेण्यः । विश्वोत्तीर्णो भवभयहरः स्वेच्छया विश्वपूर्णः तं श्रीरामं त्रिभुवनगुरुं स्वात्मरूपं नमामि ॥ १ ॥ यस्मादीशात्प्रसरति शिवतत्त्वप्रभृतिज्यान्तमेतद्विश्वं परमवपुषा स्थीयते येन सम्यक् । यस्मिंस्तोयमिव क्रमतया लीयते वारिराशौ तं श्रीरामं० ॥ २ ॥ ब्राह्मीं मूर्तिं भुवनजनने राजसीं यो बिभर्ति तद्वत्तायां परमदयया वैष्णवीं सात्विकीं च । तत्संहारे ऽनलशततनुस्तामसीं रौद्रमूर्तिं तं श्रीरामं० ॥ ३ ॥ संसारा-

ब्धौ विषयमकरे दुस्तरे संप्रमग्ना–नुद्धृत्यस्मात्परमकृपया भेददृष्टिं विभिद्य । शैवं स्थानमचलममलं प्रापिता येन भक्त्या तं श्रीरामं० ॥ ४ ॥ अस्मिँल्लोके ह्युपमन्युकुले यश्च मर्त्यावतारमायाति स्म तिमिरहरणः सज्जनानां हिताय ! प्राकट्यार्थं स्वमतयशसः प्रेरितो रुद्रव्रातैः तं श्रीरामं० ॥ ५ ॥ सूर्ये प्राप्ते धनुषि च गुरौ तारकेशे तुलायामाढ्ये भौमे सुखगतबुधे शत्रुगे भार्गवेऽपि । पंगुराहौ दशमसदने सिंहलग्ने तु जातः तं श्रीरामं० ॥ ६ ॥ मूर्त्या शम्भुः परमसुखदः तेजसा द्वादशात्मा प्रकृत्या तु शिशिरकिरणः पावनाश्चित्रभानुः । शैवीदीक्षागलितवृजिनैर्लक्ष्यते यश्च सद्भिः तं श्रीरामं० ॥ ७ ॥ रूपं यस्य निखिलजगतां हृत्प्रमोदस्य हेतु यद्दन्तानां किरणपटलैः छात्रवृन्दा विरेजुः । व्याख्यानेन प्रहसितमुखः कर्तनः संशयानां तं श्रीरामं० ॥ ८ ॥ बाल्यादेव परमतपसि दुःसह्ये वर्तते स्म विश्वमेतत्परममहिमा यश्च स्वात्मन्यद्राक्षीत् । स्वात्मानं च जगति निखिले ज्ञानदृष्ट्या सदैव तं श्रीरामं० ॥ ९ ॥ यः शैवाख्यं परममऽमृतं निर्गतं स्वाऽननाऽब्जात् तत्पादाब्जानुगतमनसो भक्तवृन्दानपीप्यत् । एतद्देहं परित्यज्य ह्यगाच्छाश्वतं शैवधाम तं श्रीरामं त्रिभुवनगुरुं स्वात्मरूपं नमामि ॥ १० ॥

॥ समाप्ता ॥